

UNIVERSITĀTES

AVIŽE

Latvijas Universitātes izdevums
Iznāk kopš 1922.g. 25. septembra

1991.g. jūnijs Nr.34 — 35.

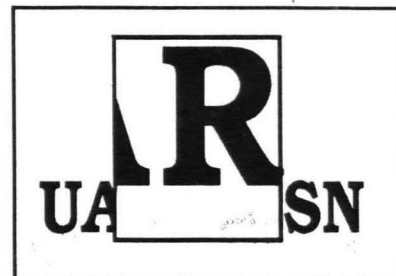
Maksā 20 kap. (ārpus LU 50 kap.)

"UA" darba kolektīvs
pirmā rindā uz kofera: Anita un Ingerūns (Ingerūns pa kreisi);
otrā no kreisās: Inese, Jolanta un Linda;
pašā, pašā augšā no labās: Ginta un Ilze.

Iespējas izlasīt:

- ♦ Par daudzajiem sadarbības līgumiem, lēmumu par 90 minūšu lekcijām u.c. jaunumiem — 2., 3. lpp.
- ♦ 14. jūnijs un LU — 4. lpp.
- ♦ "UA" viesistabā Aija Janelsiņa — Priedīte — 6. lpp.
- ♦ Būs divas jaunas katedras — 7. lpp.
- ♦ Ko par Universitāti domā tās absolventi — 11. un 12. lpp.
- ♦ Studentu vasara — kāda tā būs? — 13. lpp.

- ♦ Gads beidzies un redakcija no jums atvadās līdz rudenim. Nolēmām padraiskoties un sarunājamies ar sevi par sevi. Tas lasāms no 8.—10. lpp. arī 14. un 16. lpp.

Mūsu foto darinājis
MĀRIS DEDZIŅŠ

Jaunumi

□□□

Ščecinas universitātē uz nākošo periodu pārvēlēts rektors prof. Tadeušs Vižbickis, kurš atkal strādās piecus gadus. Pirmais uzdevums — atjaunot līgumu arī ar mūsu Universitāti, kas bija jau iepriekšējos piecus gadus kā pamats konkrētām programmām, piemēram, biznesa skola, juristu apmaiņa.

Rektors prof. J. Zaķis perspektīvu saskata sadarbībā par jūras pētījumiem, t.i., bioloģisko, ģeoloģisko stāvokli, tāpat likumdošana tās aizsardzībā.

•Attēlā: Ščecinas universitātes rektors prof. Tadeušs Vižbickis un LU rektors prof. J. Zaķis apmainās līgumiem, klāt ir arī ārzemju daļas vadītāja Svetlana Vojčaka.

ANDRA DZEŅA foto

Līdzīga situācija ir ar Toruņas universitāti, kurā jaunievēlētais rektors vēl nav pazīstams, bet līgumu būtu jāatjauno, jo šobrīd LU atrodas Toruņas universitātes pārstāvji, kuri nodarbojas ar uzņēmumu vadītāju apmācības skolas organizēšanu. Sākumā tas bija Polijas un Čehoslovākijas kopīgs pasākums, bet no pagājušā gada skola ir paplašinājusi savu bāzi un iesaistīta arī Latvija un Ukraina. Šobrīd nodarbības notiek LU Vadības un ekonomiskās informātikas fakultātē docenta Vaska vadībā.

□□□

16. un 17. maijā Ļeņingradā notika pasākums, kura ietvaros tika iesniegti dokumenti par Latvijas Universitātes iestāšanos Eiropas universitāšu rektoru konferencē (CRE). Šī apvienība ļoti efektīvi nodarbojas ar studentu apmaiņas programmām.

□□□

No 10. līdz 13. jūnijam Tartu universitātē Ziemeļvalstu universitāšu un augstākās izglītības institūtu informācijas dienests organizē starptautisku konferenci, lai risinātu dialogu starp universitāšu vadītājiem, informācijas dienestiem un politiķiem. LU rektors J. Zaķis cer, ka Tartu, Viļņas, Kauņas universitātes rektori atbalstīs viņa ideju par Baltijas universitātes izveidošanu, kas izstrādātu kopīgu rīcības programmu. Līdz šim Baltijas valstu, t.i., Igaunijas, Latvijas un Lietuvas universitāšu rektori kopā vēl nav sanākuši.

Nākotnē normāla parādība būtu, ja tūlītēji varētu reaģēt uz jaunāko informāciju, piemēram, ja kādu kursu pie kaimiņiem var apgūt labāk — dotos turp. Īsu apmaiņu gadījumā sazināšanās līdzeklis — angļu valoda, ilgākam laikam — jāapgūst nacionālā valoda.

□□□

No 20. jūnija līdz 2. jūlijam Baltijas valstīs ieradīsies Baltijas studiju veicināšanas asociācijas (aa bs) pārstāvji. Rīgā viesi uzturēsies no 20. — 22. jūnijam, viņu vidū profesori Valters Nollendorfs un Jānis Gaigulis. Vizītes mērķis — dibināt pārstāvniecību Latvijā, lai pilnvērtīgāk

iesaistītos asociācijas darbā.

Šobrīd Baltijas studiju fonda prezidents Latvijā ir ZA Vēstures institūta direktors Indulis Ronis. Par mūsu republikas augstskolu attīstības virzieniem referēs LU rektors J. Zaķis un RTU rektors E. Lavendelis. Izglītības ministrs J. Piebalgs stāsīs par vidusskolēnu sagatavoību.

ASV valdība piešķir lielas summas palīdzības programmas realizācijai, tādējādi pastāv cerība iegūt konkrētu materiālu atbalstu.

□□□

No 12. līdz 18. jūlijam Rīgā notiks Vispasaules latviešu zinātņu kongress. Pasākumu organizē ZA un LU. Galvenie referenti akadēmiķi J. Stradiņš, E. Grēns, profesori V. Viķe — Freiberga, V. Nollendorfs u.c.

□□□

No 26. līdz 28. septembrim Zviedrijā Gotlandes salā Visbijas pilsētā notiks Baltijas universitāšu (ap Baltijas jūras esošo valstu) rektoru konference (CR BU).

Pagājušā gadā tāda notika Polijā Gdaņskā. Šajā reizē uzmanības lokā būs likumdošana par Baltijas jūras ekoloģisko aizsardzību. LU pārstāvis prof. J. Zaķis un Juridiskās fakultātes prof. J. Strautmanis.

Braucienu finansē Zviedrijas valdība.

□□□

Kopš 25. maija Latvijas Universitātes un Viļņas universitātes studentus saista līgums. To noslēgusi LU Studentu Arodkomiteja un Studentu Iniciatīvas fonds no vienas puses un VU Studentu Savienība — no otras.

Kā teica SAK priekšsēdētājs Jānis Stonis, šis līgums ir parakstīts nevis formas pēc, bet objektīvas nepieciešamības dzīts. Tāpēc pagaidām tajā ir paredzēti divi galvenie sadarbības veidi: regulāra informācijas apmaiņa starp abām augstskolām un koordinēta darbība ārzemju delegāciju uzņemšanā (jo ārzemnieki ierodoties vienā Baltijas valstī, parasti vēlas apmeklēt arī tās, kas ir kaimiņos).

Līgums paredz arī iespēju kādai no pusēm uzticēt otrai līgumslēdzējai pārstāvēt sevi starptautiskā mērogā vai jebkurā citā pasākumā. Šis līguma punkts gan paredz iespēju nodot pilnvaras, taču neuzliek par pienākumu otrai pusei uzdevumu patiešām pildīt. Taču, kā atzina gan Jānis Stonis, gan Arturs Jonks, kuri parakstīja līgumu, dažādas piebildes un atrunas dokumentā nepieciešamas tikai neuzticēšanās gadījumā. Piebildes iztrūkums tādā liecina par pagaidām valdošo vienprātību.

Dienā, kad tika parakstīts līgums ar Lietuvu (pēc etiķetes — neiztrūkstoši putoja šampanietis) līdzīga satura dokuments tika apspriests ar Tallinas Tehniskās universitātes pārstāvjiem.

Paralēli darbam pie savstarpējo līgumu noslēgšanas tika risināts jautājums par Baltijas Studentu Konsultatīvo padomi. Tas bija turpinājums maija sākumā Viļņā aizsāktajam sarunām.

Pēc pagaidu nolikuma, kurš tagad jāapspriež katrā studentu organizācijā atsevišķi, Konsultatīvas padomes uzdevums ir koordinēt Baltijas studentu sadarbību politiskajā un kultūras jomā. Padome sanāk divas reizes semestrī, un, kā jau nosaukumā norādīts, tai ir apspriedes, konsultāciju raksturs (konkrēti darbi notiek, pamatojoties uz divpusējiem līgumiem). Padome neveidojas par organizāciju ar noteiktu biedru skaitu. Tās darbā ar vienu balsttiesību var piedalīties ikviena Baltijas augstskola, kuru pārstāv Studentu savienība vai vismaz trīs mazākas studentu organizācijas. Padomes lēmumi attiecas tikai uz tām organizācijām, kuras šiem lēmumiem piekrit.

Vieglāk būtu koordinēt darbu Baltijas līmenī, ja katru valsti pārstāvētu viena Studentu savienība. Lietuvā tāda jau pastāv. Apvienojušās ir 10 augstskolas no 14 Lietuvā esošajām. Ar Studentu savienības gādību studentiem pie stipendijas tiek pielikti 1,50 rubļi dienā, t.i., 45 rubļi mēnesī. Līdz ar to viena studenta mēneša ienākums svārstās ap 200 rubļiem.

Hei, hei, tas saucas —

Mums taču ir vienādas problēmas.

Arī Latvijā studentiem kā ēst (un tieši — ēst) ir nepieciešami vismaz 200 rubļi mēnesī (pēc pēdējām ziņām, iztikas minimums Latvijā ir 240 rubļi.).

Protams, galēja posta gadījumā ir iespējams piketēt pie Ministru Padomes (kā to daži izsalkušie jau ir darījuši). Kā māca pasaules pier-

dze, šādas lietas vieglāk ir kārtot, izveidojot savu organizāciju. Kuru Latvijas valdība būs spiesta uzklausi arī bez piketiemi.

Tad, lūk, viens no Baltijas Studentu Konsultatīvās padomes mērķiem arī ir — izveidot republikās savas Studentu Savienības. Jebkurā gadījumā — piedaloties Konsultatīvās padomes darbā koordinācija Latvijas augstskolām būs nepieciešama. Tā kā Latviju Baltijas studentu tikšanās laikā pārstāvēja Universitāte, jautāju Jānim Stonim "Ar ko sākt?" Uz šo klasisko jautājumu saņēmu klasisku atbildi:

"Jāsāk ar sevi. Pašlaik iniciatīvas grupa spriež par to, kā rudenī nodrošināt Studentu Parlamenta vēlēšanas un kādam būt parlamenta darbam. (Starp citu, Studentu pašvaldības izveidošanu pieprasa arī jaunā, vēl AP neapstiprinātā, LU Satversme.) Mēģināsim kontaktēties ar RTU pārstāvjiem, lai pilnveidotu Konsultatīvās Padomes projektu."

INESE VOIKA

Pārējo augstskolu pārstāvji, kuri vēlas piedalīties Baltijas Studentu Konsultatīvās padomes darbā, var zvanīt Jānim Stonim — 223066.

□□□

Kurš brauc uz Kanādu?

Dace-Liepiņa (Sagatavošanas nodaļas studijām ārzemēs vadītāja):

"Es atbildu par Universitātes studentu grupu. Sākumā bija doma, ka visas vietas vajadzētu atdot Sagatavošanas nodaļas studijām ārzemēs studentiem. Tie ir cilvēki, kas daudz strādājuši un būtu šādu braucienu pelnījuši. Taču tas nebūtu godīgi pret pārējiem studentiem. Tāpēc nolēmām, ka brauks pa vienam jaunietim no katras fakultātes. Visiem dekanātiem lūdzu izraudzīt studentus šai apmaiņai. Uzskatu, ka tas, kā to izdarīja katrā fakultātē ir viņu iekšējā lieta. Visas fakultātes braucējus atrada. Vienīgi Filoloģijas fakultātes students Didzis Liepiņš no šīs iespējas atteicās. Viņam esot paredzēti citi ārzemju braucieni. Bija runa arī par citiem kandidātiem, tomēr beigās izrādījās, ka no Filoloģijas fakultātes nebrauc neviens. Brīvajā vietā Sagatavošanas grupā studijām ārzemēs ir uzņemts students Nils Martinovs. Viņš, atšķirībā no pārējiem, uzņemties pilnībā segt visus ceļojuma izdevumus. Vēl no Universitātes brauc pasniedzējs V. Grinbergs un es. Tātad kopā 15 cilvēki. Par pārējiem atbild Studentu Iniciatīvas Fonds. Pavisam uz Kanādu brauks 20 cilvēki — tikpat, cik kanādieši bija šeit. Viena no braucējiem būs Studentu iniciatīvas fonda pārstāve Sanita Rugina. Par pārējiem neko nezinu."

Pēc šīs sarunas pagāja kāds laiciņš, kad uzzināju, ka Filoloģijas fakultātē vēlreiz meklēts students braucienam uz Kanādu. Beigu beigās izrādījās, ka tas būs tas pats Didzis Liepiņš, kas no šīs iespējas vienreiz ir atteicies. Viņš savu galīgo izvēli izdarījis tad, kad citi kanādiešus jau uzņēmuši — barojuši, guldījuši, izklaidējuši... Atliek vienīgi cerēt, ka Nils Martinovs, kas kanādiešu uzņemšanā piedalījās, jaukā pavērsiena

dēļ netiks atstāts mājās.

P.S. Studentu interese par šo apmaiņu ir ļoti liela. Arī baumu diezgan daudz. Runā, ka cits savā vietā sūtīšot sievu, vēl cits sievu vienkārši ņemšot līdž. Ir bijuši arī studentu pieprasījumi publicēt braucēju sarakstus. Lielākas skaidrības labad to arī darām. Varbūt tā vajadzētu rīkoties vienmēr?

Fizikas un matemātikas fak. — J. Raitums

Svešvalodu fak. — H. Freimanis

Ģeogrāfijas fak. — M. Zvejnieks

Ekonomikas fak. — M. Kālis

Vadības un ekonomiskās informātikas fak. —

U. Baumanis

Vēstures un filozofijas fak. — I. Pētersone

Bioloģijas fak. — O. Opermanis

Teoloģijas fak. — J. Ģinters

Pedagoģijas fak. — A. Gaujēna

Juridiskā fak. — D. Azanda

Finansu un tirdzniecības fak. — A. Atvars

Ķīmijas fak. — A. Upmale

Filoloģijas fak. — D. Liepiņš

Jācer, ka šajā sarakstā paliek arī N. Martinova uzvārds.

Protams, šis saraksts nav galīgs un tajā nemitīgi notiek izmaiņas. Citam pietrūkst naudas braucienam (3,5 tūkstoši rb.), citam vēl kādas problēmas. Tomēr zināmu skaidrību tas dod.

MARGARITA APINE

□□□

Universitātes Padome

ir pieņēmusi lēmumu pāriet uz 90 minūšu lekcijām visā Universitātē.

Kā zināms, šogad eksakto zinātņu fakultātēs lekcijas jau bija 90 minūšu garas, bet humanitārajās tās ilga 70 minūtes.

Sašutušajiem filologiem, vēsturniekiem u.c., kuri nesaskata nepieciešamību savu lekciju pagarinājumam, mācību prorektors Jānis Niedrītis paskaidro:

"Lēmums par 90 minūtēm nav likums. Katra fakultāte un katedra var variēt lekciju un nodarbību ilgumu pēc nepieciešamības — pa stundām vai pa dienām. Lēmums nozīmē to, ka Universitātei kopējie pasākumi un citas norises tiks plānotas, vadoties no 90 minūšu lekciju režīma.

Principā kopējs dzīves ritms Universitātē būtu nepieciešams, jo, kā esam paziņojuši, no šī gada iespējams studēt uzreiz vairākās fakultātēs. Arī vecāko kursu studentiem vieglāk ielānot lekciju apmeklējumu citās fakultātēs, ja tas viss ir vienā laikā!"

— Vai sistēma darbosies, ja katra fakultāte varēs brīvi rīkoties ar lekciju garumu?

— Ir noteikts, ka lekciju skaits nedēļā nedrīkst pārsniegt 24 stundas (± četras). Katedru vadītāji un profesori ievēlēsana Universitātē notiks centralizēti. Ļoti daudz ir atkarīgs tieši no šiem cilvēkiem!

Nedrīkst izpalikt arī kontrole no studentu pušes. Jādama, ka tieši viņu interesēs ir tas, lai docenti un profesori rakstītu grāmatas. Tas samazinātu nepieciešamību sēdēt lekcijās. Mēs (admi-

nistrācija) esam par to, lai studentiem būtu pēc iespējas mazāk jāsedz lekcijās, pasniedzēji savukārt aizstāv savas intereses!

— Ko varētu darīt, lai pārraudzītu situāciju fakultātēs?

— Varētu izveidot stimulešanas sistēmu, kā arī lielāku uzmanību pievērst studentu aptaujām, taču es ticu fakultāšu spējām uz patstāvību.

Pierakstījusi INESE VOIKA

□□□

Studentu organizācijās viesojās

Aprīlī

14.04. Civil International Service Eiropas nodaļas pārstāvji

20.04. Norvēģijas studentu savienības delegācija

Maijā

08. — 15.05. Otavas universitātes studentu grupa

10.05. Tunisijas jaunatnes savienības pārstāvji

13.05. — 19.05. Vācijas zaļo organizācijas grupa

24. — 25.05. Latvijas, Lietuvas, Igaunijas augstskolu studentu organizāciju pārstāvju tikšanās.

□□□

Vai tiks kompensēti transporta izdevumi?

Lai lieki nekārdinātu lasītājus, atbildēšu uzreiz — nē. Kaut gan daudziem Universitātes mācību spēkiem tā droši vien ļoti noderētu — vieniem, lai ceļotu uz darbu Rīgā, citiem — lai no mājām tiktu līdz fakultātei, kas kaut arī tepat galvaspilsētā, bet sasniedzama tikai ar vairākiem braucamajiem.

LU arodkomitejas priekšsēdētāja Solveiga Skotele pastāstīja, ka arodbiedrība nav līdzekļu, lai kompensētu darbiniekiem transporta izdevumus. Arodbiedrība izņēmuma gadījumos varot palīdzēt tikai ar vienreizējiem pabalstiem. Fakultātēs un zinātniskās iestādēs naudiņu šādiem mērķiem jāatrod savos fondos. Protams, ja uzskatīs par mērķtiecīgu šādu palīdzību.

Galū galā varam secināt, ka tie pasniedzēji un LU darbinieki, kuri dzīvo ārpus Rīgas, paši vainīgi — ja tik lieli transporta izdevumi. Atrisinājums — jāmeklē mājokli tuvāk darbam.

Bet kādam tomēr arodbiedrība varēs palīdzēt materiāli. Tie būs vecie ļaudis — pensionāri, kuri Universitātē vairs nestrādā. Viņi šogad saņems vienreizēju 150 — 200 rbļ. pabalstu. Arodbiedrībai šim vajadzībām ir 15 000 rbļ.

RITA BURČIKA

Tuvojas 14. jūnijs

TAS (ARĪ) IR BIJIS PIE (AR) MUMS

Patiesi, tas te ir bijis pie mums. Jā, un arī ar mums. Savā ziņā ar katru no mums.

Nodevības, savstarpējas denunciacijas, padmisticisma attīstītās bailes vienam no otra un no visa, pilnīgi no visa.

Ar šiem faktiem un arī norakstiem no izziņām, ko savulaik parakstījuši rektora vietas izpildītājs A.Leitis un rektors J.Jurgens, vien tik vēlos atgādināt, tas ir bijis pie mums, ar cilvēkiem mums apkārt, šais ēkās, šais koridoros. Tik uzsvērtā ir tonalitāte šim rindām tādēļ, ka to autoram, dievam žēl, ir bijis jāsaskaras arī ar izbrīnu — vai te kas tāds vispār ir patiesi bijis. Šķiet, ar šo tomēr tiks pierādīts, ka kaut kas tāds tomēr LVU ir noticis.

Nebūt nevēlos attaisnoties par uzsāktā pētījuma iespējamām sekām, taču ir kāds jautājums, kas aktīvi rezonējas mūsos (arī manī) LVU vēstures cilvēktiesību problemātikas sakarā. Acimredzami — jautājums par to, cik lielā mērā mūsu Universitāte, savā veidā arī sabiedrība kopumā, ir morāli tiesīga un vai maz vēlas uzziņāt patiesību par savu pagātni. Visbeidzot — ir pilnīgi neiespējami domāt par sabiedrības grēku, neanalizējot grēka cēloņus un tā iespējamo dzēšanu. Šķiet, sabiedrībai, kurai grēkjēdziens vispār joprojām ir svešs, interese par savu pagātni šai aspektā labākajā gadījumā ir nemorāla politikapitāla krāšana. Tā ir pelnu bērsana ne tikai uz savām, bet arī uz savu līdzcilvēku pilnīgi nevainīgajām galvām. Žurnālistika atmosfēra ir tāda, ka tajā izanalizēt šos specifiskos vēstures jautājumus kļūst gandrīz pilnīgi neiespējami. Ar šo autoru vēlas vienīgi vēstīt, ka viņa pētījumi un interese šai virzienā tāda nebūs. Galvenais, protams, nav šie fakti, bet gan, kā tie un vai rezonē mūsu sabiedrībā, arī mūsu Alma mater pārvērtības garīgā jomā. No haosa uz kārtību, bet šādi virzoties, acimredzami būtu jāzina arī, kur atrodamies, kas ar mums ir noticis. Cerot uz sapratni, savā veidā iejūtību un arī palīdzību līdzdarbojoties, sevišķi šo skaitļu personālā atšifrēšanā.

ARNIS ŠABLOVSKIS,
LKF stipendiāts

IZZĪŅA (tulkota no krievu valodas)

Par pasniedzēju atlaišanu LVU laika periodā no 1949. līdz 1953. gada 1. jūlijam.

Atlaišanas iemesli	Nacionalitāte				Kopā
	latvieši	krievi	ebreji	poļi	
1949. gads					
1. Sakarā ar mācību slodzes trūkumu	12	5	—	—	17
2. Neatbilstība amatam	22	12	3	3	40
3. Pēc pašu vēlēšanās	6	—	1	—	7
4. Sakarā ar pāreju citā darbā	6	5	5	—	16
5. Sakarā ar arestu	3	—	—	—	3
6. No bijušajiem liela mēroga kulakiem	2	—	—	—	2
7. Sakarā ar pensiju	1	—	—	—	1
8. Kā aktīvi sadarbojies ar vāciešiem	1	4	—	—	5
9. Sakarā ar nāvi	3	—	—	—	3
10. Bijušais fašistiskas organizācijas biedrs	1	—	—	—	1
11. No bijušajiem krievu monarhistiem	—	1	—	—	1
12. No bijušajiem krievu baltgvardiem	—	1	—	—	1
13. Sakarā ar radnieku notiesāšanu	—	2	—	—	2
14. Ieskaitīti aspirantūrā	2	—	—	—	2
15. Slēpis autobiogrāfiskus datus	2	—	—	—	2
16. Slimības dēļ	1	—	—	—	1
KOPĀ	62	30	9	3	104
1950. gads					
1. Sakarā ar mācību slodzes trūkumu	27	6	—	—	33
2. Neatbilstība amatam	9	1	—	1	11
3. Pēc pašu vēlēšanās	8	2	—	—	10
4. Sakarā ar pāreju citā darbā	77	23	16	1	117
5. Sakarā ar pensiju	3	—	—	—	3
6. Kā aktīvi sadarbojies ar vāciešiem	3	—	—	—	3
7. Sakarā ar nāvi	3	1	—	—	4
8. Slēpis autobiogrāfiskus datus	1	—	1	—	2
9. No bijušajiem sociāldemokrātiem (meņševikiem)	8	—	—	—	8
10. Baptistu sektas sludinātāji	1	—	—	—	1
11. Bijušie radikāldemokrātiskās partijas biedri	1	—	—	—	1
12. Buržuāziskie nacionālisti	3	—	—	—	3
13. Par sakariem ar popiem ("за связь с попами")	1	—	—	—	1
14. Bijušie aizsargi	1	—	—	—	1
KOPĀ	146	33	17	2	198

Visbeidzot kopumā atlaisti laika posmā no 01.01. 1949.g. — 31. 03.1953.g.

	latvieši	krievi	ebreji	poļi	Kopā
1949. gads	62	30	9	3	104
1950. gads	146	33	17	2	198
1951. gads	54	14	10	1	79
1952. gads	49	20	5	—	74
1953. gads	1	—	1	—	2
KOPĀ	312	97	42	6	457

P.S. Materiāls iegūts Latvijas Republikas Centrālajā valsts arhīvā. Papildinformāciju par uzrādīto laika posmu, kā arī par vēlāko — joprojām tiek gaidīta.

DRUMSLAS VĒL NEUZRAKSTĪTAI LU VĒSTUREI, KAS PAMAZĀM JAU IESĀKUSI DZELTĒT

Šovasar pāiet tieši pusgadssimts kopš liktenīgajām vasaras dienām, kurās vienu tirānisku varu mūsu mazajā Latvijā nomainīja cita — kareivīga, padzīto režīmu nosodoša, bet arī nelabvēlīga Latvijas neatkarības atjaunošanai. Varas maiņas dienas pavērdamas cietumu pagalmu vērtus un atsedzamas daudzas apbedījumu vietas, atklāj simtiem bojševisma terora upuru, starp kuriem bija arī Latvijas Universitātes lielajai saimei piederīgie, kuru vārdi nav iegravēti marmora plāksnēs, un kas palikuši nepelnīti aizmirsti. Nepretendējot uz dokumentāru un vēsturisku pilnību, sniedzam lakoniskas ziņas, kas iegūtas pārļapojot 1941. gada vasaras laikraksta sēru sludinājumus.

Medicīnas fakultātes asistents NIKOLAJS REINICIS (miršanas da-

tums nav zināms), apbedīts 6. jūlijā Lielajos kapos.

Stud. oec. PĒTERIS ĀBOLTIŅŠ un stud. med. ALFRĒDS KOCHS nogalināti 30. jūnijā, apbedīti 17. jūlijā Meža kapos.

Stud. agr. ALFRĒDS DZELZKALNS (miršanas datums nav zināms), apbedīts 20. jūlijā Meža kapos.

Stud. mech. KONSTANTĪNS GULBIS (miris 30. jūnijā), apbedīts 29. jūlijā Torņakalna kapos.

Cand. iur. ILMĀRS—ATIS KĒNIŅŠ nogalināts 1. jūlijā Rēzeknē, apglabāts 6. jūlijā Rēzeknes brāļu kapos.

LEONIDS ROZE

MĀKSLA

Eseja, uzrakstīta pēc dzejnieces **Veltas Sņikeres** autorvakara Rakstnieku savienībā.

Ir cilvēki, kuru gars citus spēj apņemt vienā esības mirklī. Viņi atnāk strauji kā negaidīti parādījušies zvaigznes, krīt citu dvēselēs un nedzīst, bet deg vēl ilgi un aizdedzina dvēseli līdzī.

... tajā vakarā Benjamiņa nama aristokrātiskajā interjerā es ieraudzīju sievieti saules dzelteniem matiem un zilā, garā tērpā, kas viņoja tik noslēpumaini kā jūra, atgādinot, ka arī cilvēks nes sevi neizmērojamus dziļu-

mus — gara dziļumus, kušos slēptas pērlēs. Taču šī sieviete pieder tautai, kas dzīvo tās jūras krastā, par kuru vēl nesen tika dziedāts kā par dzintara jūru, tādēļ viņas pērlēm vispiemērotākais vārds būtu “gudrības akmens” — dzintars, par kuru viņa pati teica:

“Gaisma lieta, gaismā dzerams,
Sirds dzīta serdes sula,
Dzelmē klusējis,
Līdz tverams,
Dzintars.”

Izrunājot vārdu “gaisma”, viņas sakļautās rokas cēlās augšup, lēnām vērās vaļā un izplešoties, šķiet, aptvēra visu telpu, atgādinot, kā gaisma pārņem pasauli. Es sastingu, jo pirmo reizi redzēju, kā dzeja izplaukst kustībā. Kopš šī brīža man bija lemts zināt, ka dzejai var rakstīt klāt ne tikai mūziku, bet arī deju. Dzejnieces sniegumā tās abas papildināja viena otru, līdz cilvēka gars spēj atcerēties miera sajūtu pēc harmonijas alku pārdzi-

vojuma. Apstājās laiks, un dzejnieces kustības mani ierāva savā telpā, kurā ir tūkstošiem dimensiju, izņemot vienu, — laika dimensiju. Tā dzejnieces personīgā dimensija, kas tika tēmēta manī, nesa līdzī liecību, ka divi Dieva radītie kosmosi — pasaule kā makrokosmos un dvēsele kā mikrokosmos — ir neizsmejami.

Viņas teiktais vārds skanēja latviski, bet rokas vijās indiešu dejas kustībās. Tā bija prātam neaptverama saskaņa starp tādu tautu īpatnībām, kuras šķir pus pasaule. Bet varbūt tā iznirst no mūsu gara dziļēm, kur tā dzima tad, kad mēs bijām viena tauta “baltajā tīrelī”. Un man šķita, ka es dzirdu puteņa brāzmaino dziesmu, kura nav aplklususi un vēl šodien ieskanas gan turot rokā Baltijas jūras dzintaru, gan ieejot saules sakarsētajā templī Gangas krastos. Mitoloģija — tas ir mūsu zemapziņas pazemes grūdiens, kas liek locīties arī dzejas koku galotnēm.

Dzejniecei cilvēks ir “sīpolā iesakņojies zieds”, kuru modina pavasaris, aicinot tvert gaisu sevī. Un man gribas noticēt, ka ideāls nav “nomirušas bēdas” vai “nepiedzimis prieks” un ka pasaulē ir kāds, kuram varu teikt: “Nāc, uzvari mani ar savu mīlestību”.

Ojārs Vācietis kādā savā dzejolī rakstīja: “Bail esības dziļumos jaukties.” Velta Sņike-

SAPNIS ?

re liek cilvēkam tajos ieskatīties, ar savām vējīgajām roku kustībām simboliski atklājot tos. Es iegrimu iztēles bezsamanā un sapnī redzēju sevi esības dziļumos nolaidušos, bet pamostoties izdzirdēju, kā runā “lietu mutes” jau man sapnī dzirdētajā valodā. Tad es sapratu, ka tas nav bijis sapnis.

Vai gan istai mākslai nav jābūt tādai, kas liek saprast, ka tas nav sapnis? Tajā vakarā sieviete zilā man nebija sapnis, bet pilnīgi reāls atvars, kurš rauj esības un gara dziļumos.

Īsi par Veltu Sņikeri.

“Viņa ir viena no īpatnējākām latviskās kultūras reprezentantēm trimdā”, tā rakstīja literatūrzinātnieks Viesturs Vecgrāvis.

Līdz pat 1944. gadam Velta Sņikere Latvijas Universitātē studēja filozofiju. Tad emigrācijas ceļi viņu aizveda uz Austriju, bet 1946. gadā uz Londonu, kur viņa dzīvo vēl šodien. 50. gados viņa sāka apgūt indiešu filozofiju un dejas mākslu, vēlāk — popularizēt Eiropā jogas mākslu.

Viņas dzeja publicēta trīs krājumos — 1950. gadā Zviedrijā “Trīs autori” (kopā ar O.Jēģenu un Dz.Sodumu), 1961. gadā ASV “Nemitas minamais” un 1967. gadā Dānijā “Piesaukšana”, — bet 1991. gadā Latvijā “Lietu mutes”.

JOLANTA APINE
Māra DEDZIŅA foto

"UA" viesistabā

"Es sāku studēt humanitārās zinātnes ne jau tādēļ, lai kļūtu par zinātnieci, bet lai vienkārši iegūtu zināšanas. Jo lielāki anga mani bērni, jo mazāk es viņiem varēju dot kaut ko no latviskā. Bet, kad biju iepazinies ar dažām lietām, konstatēju, ka tās ir visai interesantas. Tad es pievērsos tīri zinātniskajiem pētījumiem un 1987. gadā Stokholmas universitātē aizstāvēju doktora disertāciju par Kārli Skalbi."

Ši ir ļoti būtiska nianse mūsu viesiņas **AJAS JANELŠINAS-PRIEDĪTES** dzīvē. Dzimusi Rīgā, bet ātri vien pēc nākšanas pasaulē nokļuvusi trimdas ceļos, vēlāk izskolojusies Zviedrijā un Vācijā. Protams, Aijai Priedītei bija plašas izvēles iespējas profesionālai darbībai Rietumu pasaulē. Taču sākot ar 1976. gadu viņa soli pa solim atgriezās latviešu kultūrā. Kā tagad izrādās, ne jau tikai sava prieka pēc. Viņas vadībā latviešu valodu mācās vācu studenti, kuru izcelsmē nebūt nevar atrast latvisko komponentu. Tas notiek Stokholmas un Hamburgas universitātē. Taču dzīvo viņa Minsterē — šai pilsētā, kura nebūt nav latviešu oāze Rietumos. Starp 250 000 Minsteres iedzīvotāju tikai 200 ir latvieši. Un starp šiem 200 latviešiem saviesīgo dzīvi uztur tikai kādas 10 aktīvas ģimenes.

Tagad Aija Priedīte ir iepazinusi arī Latvijas Universitāti un kultūras dzīvi Latvijā. Viņai ir lieliska iespēja salīdzināt mūsu šodienas centienus un Rietumu pasaules realitāti. Kādi mēs būsim pasaules fonā? Ar ko piesaistīsim sev uzmanību?

Un tā, "UA" viesistabā tieši no Rietumu pasaules ir ienākusi zinātņu doktore latvietē Aija Priedīte, kurai arī varētu būt kāds vārds sakāms par saviem tautiešiem.

— *Kā Jūs vērtējat nākotnē iecerētās Latvijas Nacionālās Universitātes ideju?*

— Šī Nacionālā augstskola būs unikāla tikai ar to, ka visus priekšmetus šeit varēs apgūt latviešu valodā. Es neuzskatu par lietderīgu veidot Universitāti piemērotu tikai Latvijas videi. Kāpēc? Minsteres konferencē mēs aplūkojām trīs problēmu blokus. Pirmais no tiem bija — sākot ar 1992. gadu sāksies pāreja uz Eiropas apvienotajām valstīm, bet jau tagad darbojas vairākas komisijas, kas nodarbojas ar augstskolu apliecību ekvivalences jautājumu. Otrais — Rietumvācija patlaban "apņirj" Austrumvāciju. Ko Rietumi liek, tas Austrumiem arī jādarā, jo par šo procesu maksā Rietumi. Latvijas kolēģiem ar šo situāciju vajadzētu iepazīties, lai neatkārtotu Vācijas kļūdas. Trešais — mēs domājam, ka Latvija atrodas Eiropā, bet tilts starp Latviju un Eiropu ir sagrauts. Šis tilts būs jāatjauno tieši Latvijas latviešiem. Mēs — trimdas tautieši — varam, tikai palīdzēt. Kā izolēta etniska vienība Latvija nevarēs pastāvēt ne ekonomiski, ne arī garīgi.

Latvijai tomēr jāizveido Universitāte, kas, nezaudējot savas nacionālās un teritoriālās īpatnības, spēj laist pasaulē tādus absolventus, kas var darboties pasaules līmenī gan zinātnē, gan praktiskajā dzīvē.

Būtu labi, ja Latvijas Universitāte spētu atrast tos "robustus" pasaules izglītībā, kurus tā varētu sniegt kā unikālu piedāvājumu, lai studenti un

JĀPANĀK, LAI VĒLĒTOS BRAUKT ŠURP

mācībspēki vēlētos braukt šurp, lai apgūtu šīs zinātniskās disciplīnas.

— *Vai Nacionālā Universitāte nevarētu būt unikāla arī ar to, ka tajā būs iespējams apgūt tādas disciplīnas, kuras nebūs pieejamas citās pasaules augstskolās, piemēram, Latvijas vēsturi, latviešu filoloģiju u.c.?*

— Jā, bet to cilvēku skaits pasaulē, kas interesētos par šīm disciplīnām, būs ļoti niecīgs — turpat uz vienas rokas pirkstiem sarēķināms. Patlaban

Rietumos Baltijā ir "nākusi modē", taču var prognozēt, ka interese par to būs vairāk ekonomiska un politiska, mazāk garīga. Tāpēc Latvijas zinātnēi ir svarīgi atrast tos "robustus" pasaules zinātnē, kurus tā varētu pietiekami kompetenti aizpildīt. Lai būtu, piemēram, tā, ka kaut kur Francijā kāds zinātnieks saka: "Hm, interesanti, ar ko viņi tur Latvijā nodarbojas. Vajadzētu aizsūtīt kādu mūsējo papildināties."

— *Tātad Jūs uzskatāt, ka nākotnē sakari starp Latviju un Rietumiem ekonomiskajā ziņā būs intensīvāki nekā kultūras ziņā?*

— Jā.

— *Vai Jūs prognozējat, ka pasaules interese par humanitāro zinātņu problēmām latviskajā kontekstā būs minimāla?*

— Jā, diemžēl, manuprāt, tas tā būs.

— *Bet Jūs pati taču pasniedzat latviešu valodu vācu studentiem? Kāpēc viņiem tā ir nepieciešama?*

— Studentu, kas nav latviešu izcelsmes un mācās latviešu valodu, ir ļoti nedaudz. Pirmkārt, tie ir cilvēki ar tīri zinātniskām interesēm, kuriem nepieciešams lasīt pirmavotus latviešu valodā. Otrkārt, valodnieki, kam latviešu valoda ir tīri valodniecisku pētījumu objekts. Treškārt, vairumam latviešu un lietuviešu valoda ir vienkārši kaut kas eksotisks, un izņēmuma kārtā daži no viņiem interesējas vairāk. Piemēram, divi no maniem studentiem šo mācību gadu pavadā Latvijā. Viena meitene raksta maģistra darbu par Aleksandru Čaku. Otrs students vēlējās sagatavot maģistra darbu par Aspaziju, taču viņa darba vadītājs nepārvalda latviešu valodu, šis pētījums būs tikai kā semestra darbs.

— *Vai bez Jūsu vadītajiem kursiem Hamburgā un Stokholmā vēl kaut kur pasaulē ir iespējams apgūt latviešu valodu?*

— Latviskas izcelsmes bērniem ir iespējams mācīties latviešu valodu Minsteres ģimnāzijā un daudzajās papildskolās visā pasaulē, kur tiek pie-

ņemti arī tādi bērni, kas latviski pat nerunā.

Salīdzinošās valodniecības institūtā Bonnā arī ir iespējams apgūt latviešu valodu.

Abrenē, piemēram, tiek piedāvāti pašiniciatīvas veidā organizēti speciāli kursi.

Amerikā Rietumciņģanas universitātē piedāvā latviešu valodas kursu dažādos līmeņos.

Taču tikai Minsteres un Stokholmas universitātē ir iespējams studēt latviešu valodu kā pilntiesīgu zinātnisku priekšmetu.

— *Vai ārzemju pētnieku pievēršanās baltoloģijai ir arī saistīta ar interesi par latviešu un lietuviešu valodas ļoti senajiem slāņiem, kuros vēl saglabājusies dzīvā saikne ar mitoloģisko domāšanu?*

— Tādu pētnieku, kuriem interesētu šie senie valodas slāņi, ir ļoti, ļoti maz. Vairumam tomēr galvenā interese ir par Baltijas vēsturi nesenā pagātnē, kura Rietumos dzīvojošajiem šķiet interesanta.

— *Vai politiskās norises Baltijā šodien ārzemju speciālistu vidū izraisa lielāku interesi nekā kultūra?*

— Jā. Man šķiet, ka šeit Latvijā vairāk nekā citur, piemēram, Vācijā un Zviedrijā pārspīlēti tiek uzsvērtas kultūras nozīme. Šajā sakarā es varētu pastāstīt par jaunāko vācu valodas mācību grāmatu cittauteiņu studentiem, kurā valoda pasniegta bez jebkāda klasiskās kultūras konteksta. Tajā ietverta tikai reālajā ikdienā lietojamā valoda, piemēram, kā aiziet uz restorānu, kā pasūtīt, kā samaksāt, kā samainīt dzīvokli u. tml. Tikai otrajā sējumā viena maza nodaļa veltīta kultūrai, kurā minēti tikai 4 kultūras darbinieki bez sīkāka raksturojuma — Alberts Einšteins, Francis Šūberts, arheologs Hainrihs Šlimans, Hermanis Hesse.

— *Vai interese par baltoloģiju nav arī saistīta ar pētījumiem visās ģeodrošības pirmspētīšanas kontekstā?*

— Es neuzdrošinos teikt, ka nemaz, bet katrā ziņā tāda veida pētījumu skaits ir minimāls. Ir ļoti maz štata vietu, kas saistītas ar baltoloģiju. Cilvēkiem, kas to nodarbojas, tā ir tikai blakus specialitāte slāvistikai, ģermānistikai vai citai.

— *Cik liela ir interese par trešo baltu valodu — senprūšu, kura jau kopš 17. gadsimta ir izmirusi?*

— Interese par senprūšu valodu ir tikai hobija līmenī. Vācijā dzīvo vairāki, kas sevi uzskata par senprūšu pēctečiem. Viņi ir nodibinājuši savu biedrību, kura par savu mērķi ir izvēlējusies valodas restaurāciju. Ir atrasti daži šīs valodas pieminekļi — vārdnīcu fragmenti. Taču es šaubos par šīs restaurācijas zinātniskajiem kritērijiem. Diez vai valodu var atjaunot līdz tādām līmenim, lai to lietotu ikdienas dzīvē. Tā vairs nebūs analoga kādreizējai dzīvībai senprūšu valodai. Tā jau būs sintētiska valoda.

Vai mēs būsim izturīgāki par senajiem prūšiem tad, kad Austrumu nacionālo nivēlšanu nomainīs Rietumu nacionālā unifikācija? Pasaules krustceļos stāvam, tādēļ mums garām brauc daudzi. Dievs, sargi, ka tikai ne pāri!

JOLANTA APINE
Māra DEDZIŅA foto

TU PAR MANI, ES PAR TEVI!!!

MĀRCIS & INESE

Es, Mārtiņš Barkāns Andra d., esmu dzimis 1972. gada 16. maijā Rīgā, kalpotāju ģimenē. 1990. gadā pabeidzu Rīgas 50. vidusskolu un iestājos Latvijas Universitātē Ekonomikas fakultātes dievs-zin-kādā specialitātē. Citāta beigas.

Atklāti informatīvā nodaļa. Kompjūterspēlē TETRIS aizņēmis 10 labākās vietas ar rezultātiem no 7479 līdz 13680.

"Vienreiz mans pacietības mērs ir pilns!" kļiedza Mārtiņš, kad izlasīja, ko rakstīju par viņu! Tā jau tas dzīvē gadās — būt sievietei nav tas vieglākais liktenis.

Patiesība tiek aizliegta izziņošanai "UA" lasītājiem, bet melus rakstīt neļauj žurnālista ētikas normas.

Dziļi skumstošā ILZE

Tumsa.

Klusums.

Zvaigznes. Jā — re kur Greizie rati (es gan nezinu, kur viņi ir, jo nekad neesmu spējuši tos atrast pie debesīm. Bet ja jau ļaudis runā, ka viņi tur ir, tad viņi tur arī ir).

Tātad — Lielie Greizie rati.

Polārzvaigzne (tai esot jābūt kaut kur tuvumā pie tiem ratiem).

Saulīte spīd. Nē, tā laikam jau norietējusi. Nu ja. Citādi jau nebūtu tumsa. Un pulkstens — pulkstens rāda jau 1.17.48. Nē, jau 49, nē — 50. Nu, ko viņš žagojas. Tagad jau 57. Parādītu, cik ir, un miers.

"Jauks vakars", nodomā Štirlics.

"Patiesi jauks", domās atsaucas Millers.

Nu, ja jau vairākums ir par jauku vakaru, tad es arī nodomāju: "Kāds šodien jauks vakars."

Jā, pašreiz es eju pa Matīsa ielu uz mājām no... Jā, no kurienes?! Dīvaini... No pirts?... No teātra — tā kā par vēlu... No kroga?... Pagaidi, kas šodien par dienu — pirmdienā? Nē — ceturtdienā. Nevar būt. Tātad piektdienā. Ha! Uzminēju — ja ir piektdienā, tad es eju no dzimšanas dienas. Savējās.

Dīvaini — jauks vakars, Štirlic!

Sitiens.

Krītu.

Sitiens...Pa seju, pa seju... ar kāju.

"Jauks vakars", nodomā Štirlics un dodas tālāk.

Atkal kāja... mana seja. Kas tā par nelāgu modi sist garām — tieši pa seju?! Vai tiešām viņi nespēj trāpīt kaut kur citur! Man tas jau sāk apnikt. Nu cik var sist pa seju!? Kļūst garlaicīgi. Es pieceļos — netīras bikses... Dīvaini. Notīru... Atkal pa seju... Jauks vakars... Pārāk vienmuļi, man uznāk žāvas un pēkšņi ienāk prātā, ka laiks doties pie miera. Panāku Štirlicu. Viņš pasmaida un pilnīgi piekrit Milleram — jauks vakars.

Dim, dim, dim... Kāds pieskrien, parauj mani aiz rokas. Atskatos. "Ā, Ines, tā esi tu. Jauks vakars", es nodomāju. "Jā, jauks vakars" — viņa pamāj ar galvu un bliež man pa seju, ar roku. Hm, dīvaini, kāpēc ar roku?! "Paldies", es nodomāju. Bet tomēr dīvaini — kāpēc ar roku. Labi vēl, ka tā nebija Inese.

Jā, tā nebija Inese, jo Inese bieži mēdz pastaigāties pa Rīgu, pie tam — vēlu vakaros, un sist viņa sit tikai plaukas un tikai pa seju. Tāpat arī viņa bieži domā, ka ir jauks laiks un pazist Štirlicu (Milleru gan ne. Būs jāiepastizina). Tā ka Inese tā nebija nekādā gadījumā.

Bet nopietni:

INESE VOIKA — jauna, smuka, neprecēta un, galvenais, bez bērniem.

LAURA

GINTA

GINTA (dosjē Nr. 086/Y)

VIŅA: 19 gadus jauna, izskatīga j — kdze (no kārtīgas ģimenes). Dzied kori (2 gab.), dejo aerobikas grupā (1 gab.), apavu izmērs svētku dienās tāds pats kā darbdienās (Nr. 36 — piez.). Redakcijā meklē kļūdas (tekstos — piez.), kuras ieviesušās kolēģu pavisā darba rezultātā.

VIŅAI PATĪK: smuki un gudri vīrieši; āboli un saldējums; šampanietis ar apelsīnu sulu; lielas mašīnas, kuras ir plakanas ar garu purnu (tādas esot Vācijā — piez.); raidījums "Pirmā Prognoze"; žurnālis "Dundurmīdenis" (kurš esot maximāli stubls — VIŅAS piez.).

— Es te tā skatos, ka tev firmas džinsas kājās?

—

— Kur tad tu viņas ("LEFROG" — preciz.) dabūji?

— Nopirku Vācijā par 39 DM. Tas bija 1989 — ajā gadā.

— Četrus gadus vienās biksēs?

— Nē, divus! Nekādi nevaru saplēst...

— Varbūt es tev varu palīdzēt?

— Paldies, gan jau es pati kaut kā!

— Vai tev ir daudz naudas?

— Miljonāre neesmu, bet pusbadā arī nedzivoju.

— Tas labi! Vai tu man nevarētu līdz algai aizdot pārdesmit dolārus?

— Varu gan! ("UA" 1/4 algas izmaksā dolāros — aut. piez.)

— Tu un Lielais Tēvijas karš! Kas te kopīgs?! (ar izbrīnu uzdots jautājums — piez.)

— Mēs abi esam ļoti nozīmīgi — es un karš.

— Ā... ā... ā!

— Bē... ē!

— Tev diezgan labi izdevās atdarināt kādu populāru mājlopu. Varbūt tev ir tuvas dzīvnieku problēmas?

— Man mājās ir SPOKS.

— Burvīgi! A kā viņu sauc?

— Tā arī sauc. Spoks ir pingvīns (arī 19 gadus vecs — piez.) Viņš ļoti maz ēd, bet ļoti daudz dzer kafiju. Ļauj sevi glaudīt lapiem un citiem cilvēkiem.

— Burvīgi! A sliktiem viņš kož?

— Nē, ieduncā vai iesper.

— Oke' y! Es kaut kur lasīju, ka pingvīni dzīvo ūdeņos. Vai tu arī dažreiz dzīvo mitrās vidēs, un kur tu to vislabprātāk dari?

— Tur, kur var list iekšā un ūdens nav zaļš.

— Tā ir tava vājība?

— Nē. Manas vājības ir daudz ēst (periodiska parādība — aut. piez.), un maz strādāt (arī periodiski — mamas piez.).

— Interesanti! Un ko tu domā par INGERŪNU?

— Es viņu pāris reizi esmu redzējusi. Viņš šodien LU ēdnīcā ēda griekus ar mērci un mannā putru ar ķisēli. Vot tā!

INGERŪNS

LINDA

Avizītē strādā par korektori. Strādā tāpēc, ka grib kaut kur strādāt. Mācās Filoloģijas fakultātē. Topošā pedagoge, tomēr cer, ka nebūs skolotāja.

Starp "UA" citiem biedriem sevišķi izceļas ar ļoti gariem matiem. Visgarākajiem.

— Vai ikdienā un sadzīvē arī esi korektore?

— Es domāju — nē. Ja kādu koriģēju, tad tā ir mana mazā māsiņa.

— Vai "UA" korespondenti ļoti kļūdaini raksta?

— Ne sevišķi. Daudz kļūdaināki ir pasniedzēju un profesoru iesniegtie manuskripti.

— Kādās valodās vari nosaukt Jāņa Bērziņa sinonimus?

— Pilnībā tikai otrajā dzimtajā valodā, kurš skan tā: Ivan Berjozka. Džonam, Johanam, Janam, Janekam un Jonasam uzvārda Bērziņš sinonimus nezinu.

— Nosauc kādu sev ļoti raksturīgu īpašību!

— Tas ir kā likums — tikko mani uzrunā kāds nepazīstams cilvēks, es nosarkstu līdz ausīm. Un vispār sabiedrībā esmu noslēgta, tāpēc var domāt, ka

man tur nepatīk. Lai gan patiesībā jūtos lieliski.

— Viens ciņģis "UA" lasītājs grib zināt, ko "UA" korektore ēd ziemā?

— Pasaki, ka šī korektore ziemā ļoti maz tiek pie zaļumiem, bet visbiežāk gadās ēst sviestmaizi, piemēram, ar sieru vai desu.

ANITA

ANITA

Vai tu pazīsti RĪGU-ANITU? (Tests)

Atbildiet uz jautājumiem ar vienu no dotajām atbildēm un saskaitiet jums pienākošos punktu skaitu.

- Kā Anitu sauc?
 - Ilze — 1
 - Anita — 3
 - Lāsma — 5
- Kurā kursā Anita mācās?
 - sagatavošanas — 1
 - pirmajā — 3
 - trešajā — 5
- Kāpēc Anita nebrauc ar stopiem (Hitch — Hiking)?
 - bail — 1
 - kauns — 3
 - negribas tagad — 5
- Kādu lappusīti Anita vada "Universitātes Avīzē"?
 - iepazīšanās — 2
 - Sp(i)orta — 3
 - interesanto ierakstu kolekcijas lappusīte — 5
- Ko Anita domā par ģenerāļa Norjegas nodotību tiesai?
 - labi — 1
 - neko — 3
 - slikti — 5
- Kāds klubs Universitātē Anitai šķiet vislabākais?
 - Bridža — 1
 - Tūristu — 3
 - Homoseksuālistu — 5
- Cik Anitai gari mati?
 - 10 cm — 1
 - vidēji — BEZ PUNKTIEM
 - 60 cm — 5
- Vai Anita pazīst Jāni Bērziņu?
 - nepazīst un negrib pazīt — 1
 - pazīst — 3
 - nepazīst, bet vēlētos iepazīties — 5
- Kādu vārdu vajag likt tukšajā vietā? Galds, krēsls, grāmata, ..., austiņas
 - krūze kafijas — 3
 - magnetofons — 3
 - brilles — 1
- Ko Anita saka par "Alisi brīnumzemē"?
 - patīk — 1

b) es viņu tik sen lasīju, ka neatceros — 3

c) nepatīk — 5

Un tagad kopsavilkums, sakopojumi.

Pareizās atbildes ir tās, kas katrā dod 3 p — tus.

Visas pārējās atbildes ir gluži nepareizas.

Laimīgos pareizo atbilžu autorus lūdz rakstīt uz "Universitātes Avīzes" redakciju, ar norādi konkursam "Vai tu pazīsti RĪGU-ANITU?" līdz 1991. gada 1. septembrim. Testa uzvarētājus gaida dažādas pārsteiguma balvas, kā arī sevišķas iespējas izklaidēties piedāvā Anglijas Bezdarbnieku Žurnāls "Dundurmidzenis", kuru kopā ar "UA" numuriem var iegādāties tepat vien, redakcijā. (Laimīgākiem var cerēt pat uz satikšanos ar Anitu.)

Labsirdīgais (puķu) ANSIS

ANSIS

Ansim pieder moto (JAWA tā nav): "Es biju kluss un kautrīgs puika."

Viņam ir īsi mati, bet viņš vēlētos vēl īsākus, tikai ne meitenēm. Bet bez meitenēm viņam patīk arī "Queen" un ērtas drēbes.

- Vai tu raustīji meitenes aiz bizēm?
- Nē, es biju kluss un kautrīgs puika.
- Vai tu baidījies no skolotāja Hermaņa? (Es gan baidījos.)
- Nē, es biju kluss un kautrīgs puika.
- Vai tu stūmi viņa mašīnu aiz stūra?
- Nē, es biju kluss un kautrīgs puika.
- Vai tu labi mācījies?
- Nē, es biju kluss un kautrīgs puika.
- Vai tu brauci uz Ogresgala diskotēkām? (Es gan braucu katru sestdienu.)
- Nē, es biju kluss un kautrīgs puika.
- Vai tu bieži apmeklēji kafējnicu "Pie zelta liepas"?
- Nē, es biju kluss un kautrīgs puika.
- Vai tev patika rokopera "Lāčplēsis"?
- Nē, es biju kluss un kautrīgs puika.
- Vai tu paliki Ogres vidusskolā? (Es gan tur paliku.)
- Nē, es biju kluss un kautrīgs puika.
- Viņš nonāca metropolē, kur arī tapa samaitāts. (Es arī.) Tagad viņš ir dārdošs puika. Kautrīgs? Hm... nemāku teikt.
- Kopā ar ANSI biežajos Ogres mežos skolotāju Hermani atcerējās JOLANTA

LAURA

Visu savu darbu mūžu Laura nostrādājusi mūsu kolektīvā, kopīgā darbā aizvadītu nu jau 2 mēneši. Kolēģi viņas veikumu vērtē atzinīgi. Jauniete izpelnījies pat redaktora uzslavu.

Laura vienmēr saka O'KEY! Un ne jau tāpēc, ka būtu laimes kreklīnā dzimusi, bet gan tāpēc, ka DZĪVE IR SKAISTA (pat tad, ja sesija tuvojas un darba līdz kaklam). Viņai patīk un interesē daudz dažādu lietu, tādēļ vispirms pajautāju, vai ir kas tāds šai baltā pasaulē, kas Laurai dikti nepatīk. Izrādās, ka ir gan.

Vislielāko nepatīku viņa izraisa skābeņu zupa. Tā nu galīgi neesot ēdama, ja nu vienīgi tās olas baltumu driskas, kas šai zupā mēdz peldēt. Painteresējos, kāda ir Lauras attieksme pret olas dzeltenumiem. Izrādās — noliedzosa, izņēmuma kārtā esot ēdams tikai ļoti miksti novārīts dzeltenums. Vēl Laurai nepatīk (precīzāk — krit uz nerviem) lecīgi cilvēki. Pret lecamauklām viņai neesot pretenziju. Un vēl viņai nepatīk... Lai nu paliek — mēs te tikko par ēdienu... Labāk atgriezīsimies pie patīkamajām lietām.

Laurai patīk zvēri. Viņai ir arī viens mājdzīvnieks — Ance". Bija divi, bet to otru Laura izlikusi aizloga. Nē, viņa nav nevesmīga, bet tie abi taisījuši ļembastu tad, kad Laura gribējusi gulēt! Bez tam šis izliktais radījums nebija pierakstīts dzīvoklī. Tiesa, arī Ancei nav pieraksta, bet Laura nolēmusi viņu pagaidām izmītināt — divatā tomēr jautrāk. Jā, viņas patiesi dzīvo divas vien, jo Lauras mamma, tētis, māsa un brālis mīt "Upeslejās". Arī jaunākā māsiņa katru 6. un 7. dienu dzīvo tur, bet pirmdienās Ance viņu atkal sagaida Rīgas dzīvoklī. Taču nabaga pelītei tik vien tiek, kā tas sagaidīšanas prieks, jo saimniece tak tik reti mājās. Aizņemta. Mācās (labi). Strādā (vēl labāk?). Sporto (vislabāk?).

Skolas laikā Laura iecerējusi kļūt par ģeoloģi, bet tad pēkšņi pārsviedusies uz Starptautiskajām ekonomiskajām attiecībām, par ko pašai liels brīnums. Taču šis negaidītās izvēles izraisītās kaislības vēl tagad virmojot Lauras onku un tantu aprindās.

Tagad par darbu. Laura strādā "Universitātes Avīzē", protams. Par vadītāju. Viņa ievada tekstus datoros. Strādāt patīkot, tā viņa teica pāris dienas atpakaļ, nemaz nezinādama, ka es par viņu rakstīšu.

Laura nodarbojas ar atlētisko vingrošanu. Pie šādas izvēles viņa nonākusi pēc tam, kad spēki bija izmēģināti dramatiskajā pulciņā, modernajās un tautas dejās, pat spēleotūrismā, nemaz nerunājot par tādām nodarbēm kā stiklapstrāde, keramika, kulinārija. Klavieres arī mēdzot spēlēt. Esot bijusi pat koncertmeistares lomā. Izdzirdējis šo satriecošo faktu Lauras biogrāfijā, pienāca Ingerūns un teica NUŪŪ! kāpjoši — kritošā intonācijā. Pēc tam uzstāja, lai es viņa repliku noteikti ierakstu šai gabalā. Bet, lūdzu, man nav žēl! Toties mana iedvesma, izdzirdot šo saucienu, aizbēga. Es vairs nezīnu, ko rakstīt. Varu tikai piebilst, ka Laura dzimusi pirms 19 gadiem tieši Pionieru organizācijas dzimšanas dienā. Un vēl: viņa bijusi Romā, bet par to citreiz...

— ja nu tomēr, tad tas noteikti bija arī no bīksēm.

— maza, jauka pelīte.

— tas kaut kur aiz Salaspils.

GINTA

Studijas ārzemēs

PASNIEDZĒJI STUDENTU LOMĀ

Vēl pagājušā gada nogalē Oslo universitātē Norvēģijā bija LU Politoloģijas katedras vadītājs Einārs Semanis un pasniedzēja Daina Barānova. Sabiedrisko zinātņu fakultātē viņi klausījās lekcijas šādos priekšmetos: rietumu demokrātijas teorijas, starptautiskās ekonomiskās politikas teorijas, statistika un personālo kompjūteru pielietojums tajā. Galu galā uzrakstīja kursa darbu un nokārtoja eksāmenus augšminētajos priekšmetos.

Docents E.Semanis un D.Barānova uz Latviju neatveda zināšanas vien. Tagad LU Politoloģijas katedrai pieder Oslo universitātes dāvinātais personālais kompjūters un arī grāmatas.

MĀCĪBAS OSLO UNIVERSITĀTĒ NORVĒGIJĀ

Iepazīstinām ar Oslo universitātes mācību procesa uzbūvi kopumā. Tas pašreiz ir īpaši nozīmīgi, jo arī Latvijas Universitāte meklē jaunas pieejas augstākās izglītības procesam, lai tas atbilstu starptautiskajam standartam.

Mēģināsim ieskicēt pamatiezīmes, balstoties uz Sociālo zinātņu fakultātes Politisko zinātņu institūta pieredzi. Institūts ir otrā lielākā struktūrvienība fakultātē — 1077 studentu. Pārējās nodaļas ir sekojošas — socioloģija, sociālā antropoloģija, pedagogija, masu komunikācija un ekonomika. Šajā fakultātē var iestāties jebkurš vidusskolas absolvents, kura vidējā atestāta atzīme atbilst līmenim, kāds tiek pieprasīts Oslo universitātē.

Stipendiju maksā tikai atsevišķiem ārzemju studentiem no speciāliem valdības fondiem. Katru gadu studenti maksā simbolisku (nelielu) mācību maksu — 330 kronas. Lai studenti varētu nodrošināt sev studiju apstākļus — komfortablas kopmītnes, mācību grāmatas, ļoti plašas un labas iespējas nodarboties ar sportu, izmantot kopējamās iekārtas un citu moderno tehnoloģiju utt., viņi ņem no bankas kredītu, vidēji — 50000 kronas gadā, kā arī liela daļa studentu strādā. Pēc studijām kredīts, protams, jāatmaksā. Zināmi atvieglojumi ir studentiem, kas sekmīgi nokārtojuši visas trīs apmācības pakāpes. Pēc mūsu domām, tas ir viens no pamatizskaidrojumiem studentu ārkārtīgi lielajai ieinteresētībai mācību procesā. Piemēram, ja no rīta neaizņem vietu bibliotēkā, tad nezini, vai vēlāk tas izdosies.

Mācību process notiek trīs pakāpēs vai līmeņos. Lai nokļūtu 1. pakāpē, vispirms vienu semestri ir jānoklausās filozofijas kurss (tas ir obligāts visām universitātes specialitātēm), kas ietver filozofijas vēsturi, zinātnes filozofiju un loģiku (domāšanas kultūru), kas beidzas ar 6 stundu rakstisku eksāmenu. Šis pirmais semestris ir kā zināms "sliksnis", kuru pārkāpjot, var uzsākt specialitātes apguvi. 1. pakāpē ir pamatkurss (foundation course). Tas ilgst 3 semestrus. Šajā laikā studenti klausās ievadu politiskajā teorijā, starptautiskajā politikā,

politiskajā uzvedībā un pārvaldes teorijā, kā arī kursu statistikā un metodoloģijā. Nobeigumā — divi astoņu stundu eksāmeni. Statistikā un metodoloģijā ir četru stundu rakstisks eksāmens. Nākošā pakāpe ir vidējais līmenis (intermediate level), kas ilgst tikai 1 semestri, kurā notiek jau iepriekšminēto priekšmetu padziļinātas studijas. Seko 8 stundu rakstisks un arī mutisks (korekcijas) eksāmens. Tāpat jātagatavo zinātniskais darbs (semester paper) 10 lapaspusšu apjomā (mašīnrakstā), kas balstās uz plašām literatūras studijām. Jāiegūst noteikta vidējā atzīme, lai turpinātu studijas 3. pakāpē (main subject) — 4 semestri, plus — 1 vai 2 semestri zinātniski pētnieciskā darba sagatavošanai (70 — 130 lpp. apjomā). Šeit pirmo reizi studentam ir izvēles iespēja. Bez tam studentam ir jānoklausās 2 kursi starpdisciplinārajās nozarēs, kas ir saistītas ar viņa specializāciju (tie var būt arī citas fakultātes un specialitātes), kur arī ir jākārtos eksāmens.

Turpinās arī studijas metodoloģijā un statistiskajās metodēs, kas noslēdzas ar empirisku pētījumu 100 — 150 lpp. apjomā, kura sagatavošana prasa vienu gadu.

Daži vārdi par docētājiem. Viņi tiek ievēlēti konkursa kārtā. Jāatzīmē, ka pēc ievēlēšanas ar pasniedzēju (docētāju) tiek noslēgts patstāvīgs (mūža) līgums, periodiskas pārvēlēšanas neeksistē. Algas katram pedagogiskajam grādam ir stingri fiksētas (neeksistē variācijas algu likmēs viena grāda ietvaros). Algas profesoriem un docentiem (mūsu terminoloģijā) ir 240 — 280000 kronu gadā.

Lekciju laiks nedēļā vidēji ir 5 stundas, tātad semestri — apmēram 24 lekcijas. Piemēram, rudens semestris ilgst no augusta beigām līdz novembra sākumam vai vidum.

Tāda, lūk, ir norvēģu draugu pieredze. Ir vērts to paanalizēt, domājot par mūsu nākotni.

DAINA BARĀNOVA
EINĀRS SEMANIS

Par kursiem jeb kā un kur apgūt svešvalodas

Mūsu fakultātē kursi kā tādi vispār pagaidām neeksistē. Līdz rudenim ir ielānāts izveidot divas jaunas katedras: Orientālistikas un Skandināvistikas. Ja iecerētais izdosies, svešvalodas varēs apgūt ne tikai mūsu studenti, bet arī citi gribētāji. Vai tos sauks par kursiem, vai kā citādi, tas būs atkarīgs, cik būs klausītāju un cik tādu, kas mācīs šīs valodas. Pats svarīgākais šobrīd ir finansiālais jautājums, vai Universitāte piešķirs finanses un cik lielas tās būs. Iespējams, ka šie kursi būs par maksu, šāda sistēma kādreiz jau ir bijusi. Pašreiz nekādas finansiālās palīdzības nav, tāpēc tradicionāli fakultātē šādus kursus neorganizē, un katrs pasniedzējs strādā individuāli.

Orientālistikas katedras iniciators un vadītājs ir Ārzemju literatūras katedras vadītājs prof. V.Ivbulis: "Mūsu topošajā katedrā mācīs japāņu, ķīniešu, arābu, varbūt arī korejiešu un bengāļu valodu. Sākumā tās būs kā otrā un trešā svešvaloda, taču vēl pēc gadiem varētu atvērt orientālistikas nodaļu. Katedra tad mācīs ne tikai valodu, bet arī tautu kultūru, vēsturi, filozofiju u. c.

Katedra, domājams, darbosies sākot no 1. septembra. Tajā būs trīs štata pasniedzēji: japāņu valodas pasniedzējs — E.Katajs, ķīniešu valodas pasniedzējs — P.Pildegovičs, arābu valodas pasniedzējs — J.Sikstulis. Šī katedra pasniegs svešvalodas Universitātes studentiem, pasniedzējiem un darbiniekiem bez maksas.

Skandināvistikas jeb skandināvu valodu katedrai perspektīvas nav tik drošas. Tajā mācīs zviedru, norvēģu, somu, dāņu, varbūt arī islāndiešu valodu.

Ja Universitātes vadība nesniegs savu palīdzību, tad nebūs ar ko algot mācībspēkus, tāpat ļoti nepieciešami ir izdales materiāli, kuru sagatavošana arī prasa lielas summas. 70 nodarbības vienam klausītājam izmaksā 400 rubļu, un skaidrs, ka reti kurš students to var atļauties.

Līdz šim fakultātē pastāvēja kooperatīvs, kurā darbojās savi fakultātes cilvēki, šajā asociācijā "Interlingva" mācīja angļu, vācu, franču, zviedru un latviešu valodu. Šo asociāciju izveidoja fakultātes mācībspēki, taču 1. jūlijā šī asociācija "mirst". Iemesls — darbība ar zaudējumiem, nav naudas izdales materiāliem, bez kuriem nav iespējams normāli strādāt. Nākotnē iespējami maksas kursi, kuri būs ļoti dārgi. Varbūt tā būs Valodas un kultūras tautas ausgtskola (tas būtu kooperatīvs ar doc. Ošiņu prezidenta amatā).

Tuvākas ziņas par iespējām apgūt valodas Orientālistikas katedrā pa tālruni 229034 pie prof. Ivbuļa.

Informāciju sniedza Svešvalodu fakultātes dekāns I.OSIŅŠ un prof. V.IVBULIS,

pierakstījusi
SANDRA ANŠMITE

CILVĒKI LAI BŪTU CILVĒKI

Divas sarunas par vienu tēmu

Sarunās bieži gadās dzirdēt apgalvojumus par to, ka invaliditāte jau ir liels solis pašnāvības virzienā. Es to neizturētu. Tā es nemūžam nevarētu. Mūsu egoistiskās un tuvredzīgās sabiedrības acīs invalīds šķiet norakstāms cilvēks, kam cits nekas neatliek, kā dzīvot četrās sienās. Ja kāds tomēr klusībā nosaka: lai jau braukā apkārt, tad es ļoti vēlētos izdzirdēt tās vietas, kur invalīds "ratiņnieks" varētu iekļūt. Latvijā tādas nezinu. Protams, arī mūsu Alma mater šai ziņā nav izņēmums.

Lai kā būtu ar sabiedrības vairākuma attieksmi, arī šeit lauz ceļu uzņēmīgākie, spītīgākie un pierādīt gribošākie invalīdi. Un viena no šī tik nelielā skaita ir:

GUNTA ANČA, LU Filoloģijas fakultātes, latviešu valodas un literatūras specialitātes 5. kursa studente, laikraksta "Latvijas Invalīds" redaktore.

— *Kāpēc tu izlēmi stāties LU?*

— Man par spīti tas bija jādara. Vajadzēja sev un citiem pierādīt, ka es varu darīt tāpat kā pārējie. Kas tad cits atliktu — tamborēt jaciņas, cepurītes u.c. To tāpat ilgi darīt nespētu.

— *Kādēļ tieši filologos?*

— Jau skolas laikā ļoti patika literatūra, par latviešu valodu gan to teikt nevarēja, taču dzīve nosaka savu.

Ar mācīto "skolā" (tā dēvēt var nosacīti, jo mācījās mājās), protams, nepietika. Ja ir divi skolotāji, viens — eksaktajām mācībām, otrs — pārējām, tad kāds gan var būt līmenis? Zināšanas bija ļoti virspusējas. Nācās mācīties papildus, piedalījās arī Mazajā Filoloģijas skolā. Tas ļoti daudz palīdzēja. Tur gan par pirmo sacerējumu dabūju "divi", jo visu biju apguvusi pašmācības ceļā, rakstīt neviens nemācīja. Sākums likās bēdīgs, bet tad atguvu ticību, ka varbūt tomēr tikšu augstskolā.

— *Kāda bija mācībspēku attieksme?*

— Pirms pieciem gadiem, kad iesniedzu dokumentus, toreizējais LVU rektors bija vispār pret invalīdiem augstskolās. Kāda gan vajadzība? Ko viņi darīs pēc Universitātes pabeigšanas?

Paldies jāsaka dekānam Reinim Bērtulim, viņš atbalstīja, noorganizēja mums, divām meitenēm, pirmajā stāvā eksāmenus. Jāpateicas arī mācībspēkiem, kuri viņas manis sagatavotās iekšējās nāc pieņemt mājās.

— *Ko tu gribētu teikt tiem, kas vēl šaubās?*

— Lai mēģina studēt, lai iztur. Grūtības ir pārvaramas.

— *Kādas grūtības tev rodas tagad, studējot?*

— Sarežģīti ir ar bibliotēku. Ar ratiem uz lasītavu aizbraukt nevaru, bet līdznešanai grāmatas un citus materiālus nedod ne par kādu naudu. Varbūt studentiem invalīdiem vismaz uz sestdienu, svētdienu tos varētu dot uz mājām. Jo tas ir mullīgi, grāmatas ir, bet izlasīt tās nevar. Tomēr, pateicoties saviem vecākiem un kursabiedriem, es mācos.

— *Universitātē ir tik maz studentu invalīdu. Kādēļ?*

— Tikt iekšā ar ratiem nevar. Līdz Universi-

tātei ar mašīnu piebraukt varētu, bet, kas gan mani tik bieži nesīs? Mani jau brīdināja, ka filologos kādu puisi atrast grūti. Atbaida arī psiholoģiskie iemesli.

Jaunībā par invalīdu visbiežāk kļūst traumas rezultātā, tad ir tā — visu laiku draugi, sabiedrība utt., bet pēc tam visam atmet ar roku. Ja jau tā, tad sēdēšu mājās, par spīti nevis darišu, bet nedarīšu.

— *Kas iecerēts pēc Universitātes beigšanas?*

— Plānoju turpināt izdot "Latvijas Invalīdu".

Diemžēl esmu secinājusi, ka augstākā izglītība praktiski gandrīz nekad nedod. Nākas apgūt teoriju, kas darbā faktiski nav nepieciešama. Lielāko daļu zināšanu gūstu tieši dzīvē, saskaroties ar konkrētiem darbiem.

— *Kā radās ideja par "Latvijas Invalīdu"?*

— Ieraudzīju ārzemēs izdotos invalīdu izdevumus. Nodomāju, ka būtu interesanti radīt kaut ko līdzīgu. Tici vai netici, bet pēkšņi man piezvanīja un pateica, ka radusies iespēja iespiest avīzi. Tu taču gribēji, lūk, tagad būsi redaktore. Iemeta mani kā kucēnu ūdenī un teica — mācies. Sāku no pašiem pamatiem.

Kad atnesa pirmo novilkumu, es pat nezināju, kur kas jālabo un vēl jāparaksta. Tagad jau ir vieglāk.

— *Kādā veidā tu to visu spēji savienot? Es domāju — mācības, "Latvijas Invalīdu", kā ar brīvo laiku?*

— Jā, savienot nav viegli. "LI" prasa ļoti daudz laika, tad mācības un vēl darbs "Daiļradē".

Tu jau pati zini, kā ir ar telefonu. Zvana nepārtraukti — iztulkot, sarunāt, noskaidrot. Par lasīšanu brīvajā laikā nav ko runāt, es to nevaru pamest tādēļ, ka man tas ir jādara obligāti. Reti kad patamborēju, adu.

— *Tu varētu pateikt, kam tu tici?*

— Grūti atbildēt. Varētu teikt, ka esmu kristiete. Tikai ne kādas konkrētas konfesijas robežās, bet tā plašākā nozīmē.

— *Ja tev būtu iespēja ko mainīt sabiedrībā, kas tas būtu vispirms?*

— Es gribētu mainīt cilvēku savstarpējās attiecības. Kaut būtu vairāk atsaučības nevis vārdos, bet tieši darbos, lai cilvēki vēlētos palīdzēt ne jau tikai invalīdiem, bet visiem, kam tas nepieciešams.

Cilvēki lai būtu cilvēki un prastu ieklausīties citos. Tad visas problēmas varētu atrisināt.

— *Un visbeidzot, ko tu teiktu cilvēkiem, kuriem šķiet, ka invaliditāte ir kā bojāeja?*

— Žēl, bet arī daļa mūsējo domā tāpat. Ar šo bezcerību viņi dara ļaunumu pašiem. Visiem taču varētu būt normāla dzīve. Un otra daļa esam mēs, kas darām, cik tik varam. Jo dullāk, jo labāk.

Vēl atliek piebilst, lai tie, kuriem šķiet, ka dzīvei nav jēgas, ka tā ir nelabojami nelaimīga, aiziet uz invalīdu klubu. Iespējams, tas daudz ko mainīs. Tā tam vajadzētu būt.

LOLITA TOMSONE

("Noruna")

Pavasārī vieni kāpj pa jumtiem, otri staigā pa zemi, bet studenti dara gan vienu, gan otru un vēl pa vidu kārtu eksāmenus, sesijas, diplomdarbus. Ko domā viņi šai laikā? Piedāvāju jums sarunu ar šī gada beidzējiem. Anita Šņeņvele šogad beidz Juridiskās fakultātes 5. kursu, bet Dainis Bīlmanis šīs pašas fakultātes neklātienēs 6. kursu.

— Jūs šogad beidzat. Vai ir piepildījies tas, uz ko cerējāt stājoties?

Anita. Kāpēc nolēmu stāties Juridiskajā fakultātē? Mani interesēja psiholoģija, īpaši noziedznieku psiholoģija. Uz šejieni atnācu pēc

kultūras darbinieku tehnikuma. Kultūras darbā sastapos ar tām nekārtībām, kādas notiek iestādēs, kāda ir juristu attieksme pret cilvēkiem. Juristam ir jābūt ļoti labam psihologam ar lielisku takta izjūtu. Centīšos būt tāds jurists, lai cilvēki mani saskatītu draugu. Protams, nesagaidīju visu, ko vēlējos. Varbūt tur vainojama sistēma.

Dainis. Es iestājos pēc armijas. Vajadzēja kaut kur mācīties. Nācu šurp atbilstoši savām interesēm. Iepriekš ar juridisko darbību saskares nebija. Ieguvis esmu citādāku domāšanu, paplašinājies zināšanu loks.

— Tagad daudz runā par to, ka ir nevajadzīgi priekšmeti un arī pasniedzēji māca nepareizi. Kādas ir jūsu domas šai jautājumā?

Anita. Daudz kas bija nevajadzīgs. Piemēram, loģika. Nē, es nēssaku, ka cilvēkam nevajag loģiski domāt. Bet šaubos, ka mācoties šo it kā daudzsološo mācību, mēs sākām daudz loģiskāk spriest. To vajag mācīt citādāk, interesantāk. Arī tiesu psiholoģiju, kas ir tik ļoti nepieciešama, mēs tikai "izrāvām" cauri. Kam bija nepieciešama partijas vēsture? Latīņu un svešvalodu arī mācīja diezgan formāli. Kaut arī tās ir ļoti nepieciešamas mūsdienās un turpmāk, lai varētu iziet starptautiskā līmenī. Pasniedzējus jau arī nevar sevišķi vainot, jo mācīja to un tā, ko un kā viņiem pašiem mācīja.

Dainis. Praktiski, kopā vērtējot — nevajadzīgu priekšmetu nebija. Cilvēka zināšanām nekas nav par daudz. Tie nevajadzīgie tomēr ir derīgi, jo ļauj vairāk izprast. Katrs subjektīvi var pielāgot tos sev un savai dzīvei.

(Turpinājums 12. lpp.)

Divas sarunas par vienu tēmu

(Sākums 11. lpp.)

— Ar nākošo gadu tiek ieviesta jauna apmācības sistēma. Vai jūs cerat, ka tā būs labāka?

Anita. Grūti pateikt. Ja jau būs vēlēšanās mācīties, tad mācīsies, bakalaura un maģistra grādiem jābūt tikai kā stimulam, nevis mērķim. Tad jau redzēs. Liels pluss ir lietderīgai sadarbībai ar ārzemēm. Es ceru, ka būs labāk.

Dainis. Kādi tur maģistra un bakalaura grādi. Ja gribēs, mācīsies arī bez tiem. Cik apgūs, tik arī būs. No tā nekas nemainīsies.

— Vai jūs gribētu šogad vēlreiz stāties Juridiskajā fakultātē?

Anita. Tieši šogad, jā. Tagad zinātu tieši, ko un kā man vajag, novērtētu savas spējas. Vēlētos pati izbaidīt šo jauno sistēmu.

Dainis. Nē. Zināšanu līmenī tas man neko nedotu. Ja nebūtu vēl studējis, tad - jā.

— Anita, ar jums es runāju Civiltiesisko zinātņu katedrā. Ko šeit darāt un kā spējāt apvienot mācīšanos ar strādāšanu?

Anita. Šeit sāku strādāt 2. kursā uz pusslodzi par mašīnrakstītāju, un tā pamazām. Tagad esmu Civiltiesisko zinātņu katedras inženiere. Jociģi skan, bet tas tā ir. Apvienot nav grūti, un man šķiet, ka katram studentam paralēli studijām ir jāstrādā algotā darbā. Vienkārši, lai spētu eksistēt. Šeit strādāšu tik ilgi, kamēr tas netraucēs manam tiešajam darbam.

— Kur, ja nav noslēpums?

Anita. Kādā sporta federācijā par juriskonsultu. Mūsu federācija jau dibina sakarus ar ārzemēm, lai sportistiem būtu iespēja startēt pasaulē līmenī. Man ir divkāršas intereses, lai tas tā notiktu. Pirmkārt, sekmēt juridisko darbu, otrkārt, pati trenējos šajā sporta veidā.

— Ar Daini mēs sarunājāmies esplanādē pretim "Pionierim". Jums ir ģimene. Kā jūs spējāt mācīties bez "akadēmiskajiem" un ko jūs darāt "Pionieri"?

Dainis. "Pionieri" strādāju par kinomehāniķi. pagaidām strādāšu tur. Vēlāk būs jāmeklē cits darbs. Ar tiesību sistēmu esmu iepazinies un negribu tur strādāt. Pietiek ar to, ka tur strādā mana sieva. Jāteic, tā gadījās, ka varēju mācīties bez pārtraukumiem. Parādi bija, bet tos izdevās laikā nokārtot. Es nekad neesmu stādījis mērķi studēt, lai strādātu specialitātē. Ja tāds būtu mans mērķis, tad stātos dienas nodaļā. Mācījos, lai paplašinātu savu zināšanu loku.

— Šogad pirmā kursa studenti nebrauca strādāt kolhozā.

Anita. Ļoti skumji. Kur tad, ja ne kopīgā darbā, var labāk iepazīt cits citu. Tagad šī iepazīšanās pirmajosursos mēdz notikt pie pudeles. Es domāju, ka tas mēnesis mācībās sevišķu robu neatstātu.

Dainis. Cilvēks ir atnācis mācīties. Un tas studentu darbs neko lielu tautsaimniecībai nedod. Gribi strādāt kolhozā, strādā vasarā. Ja par sapazīšanos, tad to var izdarīt kopējos pasākumos, ekskursijās.

GUNITA VOLKA

EVA FREIMANE — LU Juridiskās fakultātes absolvente, šogad cer pabeigt Starptautisko attiecību institūtu un tad strādāt Sporta komitejā.

Sporta meistare basketbolā, TTT meistarkomandā spēlējusi līdz 1990. gada novembrim. Par veiksmīgāko gadu sportā uzskata tieši 1990. — TTT komandas atkalatgriešanās augstākajā līgā, sudraba medaļa turnīrā Francijā, bet tad trauma un ardīevas "lielajam" sportam. Basketbola komanda pazīstama kā "ciņā caucēja", bet dzīvē?

Draugi visvairāk brīnās, kā Eva visu var paspēt: sports, mācības, ģimene. Par to mēs arī runājam.

— Kā tas iespējams — apvienot mācības un "lielo" sportu?

Juridiskajā fakultātē mācīties nav tik grūti, TTT slodze nav tik liela (? — A. S.), lai abus nevarētu apvienot. Ja mājās neguļ, bet grib ko izdarīt, viss ir iespējams. Man bija nedaudz vieglāk, jo jau 2. kursā apprecējos ar savu kursabiedru, un lekcijas varējām apmeklēt pārmaiņus. Arī treneri bija pretimnākoši — sesijas laikā biju brīvāka.

— Un Universitāte?

Kā nu kurš pasniedzējs. Esmu dzirdējusi sakām — ja grib tik ļoti sportot, lai mācās Fizikālās institūtā. Tas nav nopietni, ne jau visi savu dzīvi grib saistīt tikai ar vienīgi ar sportu.

— Tev ir izdevies savienot mācības un "lielo" sportu, Universitāti beidzi bez akadēmiskajiem atvaļinājumiem, bet daudzi sportisti sacenšas, kurš ilgāk mācīsies. Situācija tomēr nav normāla, ja vienu kursu nevar beigt 5 gados. Kā vajadzētu darīt turpmāk?

Domāju, ka sportistiem ar Universitāti vajadzētu slēgt līgumu, kur viņi apņemtos augstskolu pabeigt noteiktā laika posmā. Kaut kādām saistībām jābūt arī ar komandu un treneri, lai iegūtu laiku mācībām. Katrā sporta veidā tas būs citādāk.

— Vai meitenēm sportistēm dzīve nav sarežģītāka?

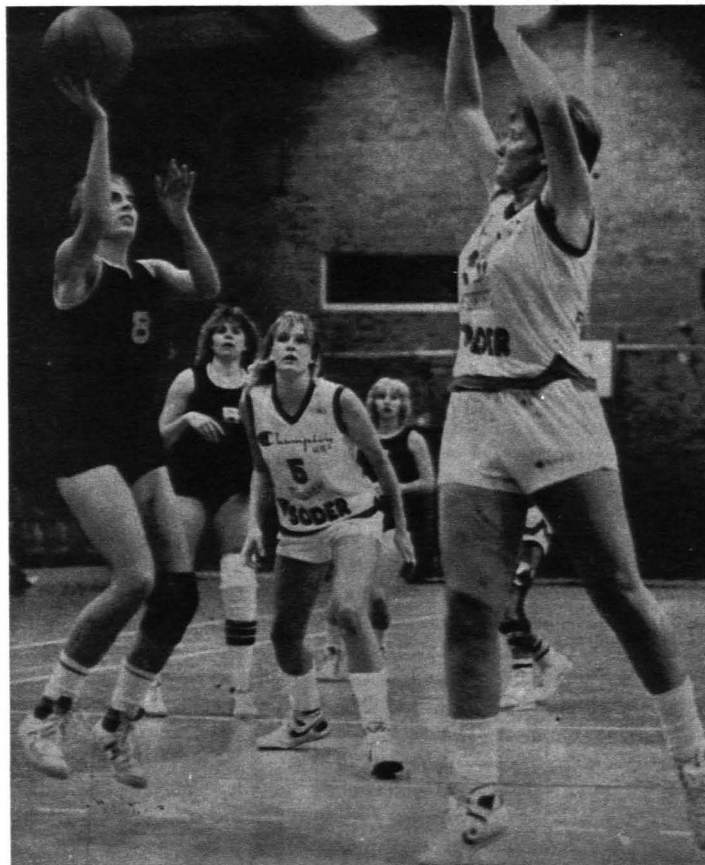
Jā, dažkārt pārnāc mājās, un nav spēka vairam vakariņas pagatavot. Ir gadījies, ka vīru redzu vienu reizi mēnesī, tad vēl tikai 2 stundas. Bet viņš nebija pret manu sportošanu.

Jautājusi

ANITA SMOLENSKA

(Latvija)

MINIINTERVIJA AR EVU

(VIŅA BILDĒ
REDZAMA FONĀ
TUMŠĀ TĒRPĀ
OTRĀ NO KREISĀS)

FRIČA
FORSTMAŅA foto
(Zviedrija)

Ko tu šovasar darīsi?

- Vairāk strādāšu nekā atpūtišos! - atbild Ieva. Varbūt kāds viņu apskaidīs par šiem vārdiem, bet vēl jau nekā nav nokavēts. Un tāpēc - par studentu vienībām, citiem vasaras darbiem...

Labākās studentu vienības esot Latvijas Lauksaimniecības universitātē (bijusiLLA). Pagājušo vasar tur vēl esot bijušas pat lielas vienības (apmēram 30 cilvēku sastāvā). Bet beidzot arī tām ir gals klāt. Jo atnāk uz studentu servisu studenti un teic, ka gribētu nopelnīt lielu naudu. Un tā tiek organizētas mazās vienības (4 - 10 cilvēku sastāvā), kurās var nopelnīt vairāk. Piemēram, divi cilvēki trīs mēnešu laikā labi strādājot var nopelnīt 4 - 5 tūkstošus rubļu.

LU no lielajām vienībām atteicās jau agrāk (gudriniece kāda!). LU Ekoloģiskais centrs šovasar darbiņu atradis apmēram 10 ekovienībām, un darbiņš ir restaurācijā (arī LLU mazās studentu vienības strādās celtniecībā, pat pie jaun-

saimnieku būvēm!). Lielākā daļa vienību kā jau parasti pieder fizmatiem, kas ir specializējušies restaurācijā.

Bet žurnālisti vasarā strādā praktiski 8 nedēļu garumā, ģeogrāfi brauc ekspedīcijās un citi... citi strādā individuālu darbu, jo... jo tā var vairāk nopelnīt vai arī viņiem trūkst fizmatu kolektīvisma (kuri aiz neko - darīt brauc vienībās un LU ieņem visus vadošos amatus).

Ar darba piedāvājumiem nodarbojas arī Juris Morozovs Jaunatnes darba apvienībā (Studentu Centrā). Viņš rīko studentu celtnieku vienības (šovasar varētu būt četras) un apgādā studentus arī ar individuālajiem darbiem. Bet tas nemaz nav tik vienkārši, jo atnāk students un teic, ka vēlas nopelnīt 500 - 600 rubļu. Kur lai tādu darbu visiem atrod?

Tie, kas ar savu augstskolu nav atraduši kopīgu darbiņu var doties pie Aigara Krišmaņa uz Latvijas studentu vienību centru (vecajā komjaunatnes cēkā...). Viņam uz šo vasaru gan pieteikusies tikai viena vienība, kas tomēr netraucē "nest" Latvijas studentu vienību centra vārdu. Neesot jau gribētāji šādās vienībās braukt

vai arī darbus jau sameklējuši pašu augstskolā.

Bez LU ekovienībām ir arī ekonometnes. Kur sanāk jaunieši, pastrādā par vēdera un jumta tiesu un aizbrauc ekskursijā. Vēlams uz ārzemēm.

Nākamgad Ekocentrs jeb Otto sola sistemātiskāku darbu — mazo upišu tīrīšanu. Pirms šāda te darbiņa notiks arī pāris lekcijas, lai strādājošiem būtu skaidrs, kāpēc upīte jātīra un kāpēc nedrīkst sabradāt deviņvīrspēku vai balto āmuli. Tas jau būs zaļi!

Bet varbūt tie ir tikai mazi spociņi? Studentu vienības mirst? Jo strādātgrībētāju ar katru gadu kļūst arvien mazāk. Apsīkums. Varbūt vainīgs ir reklāmas trūkums? Bet kāda gan drīkst būt reklāma, ja neviens nespēj nodrošināt studentu ar tik ienesīgu darbu, kā viņi vēlas! Arī talku kustības vilnis ir noplacis, un strādātgrībētāju vairs nav. Tikai pelnītgrībētāji. Bet laikam jau tas ir likumsakarīgi. Ko šobrīd bez naudas lai dara? Arī students? Arī šovasar?

ILZE NAGLA

"Dīva"

"Ja man kāds studiju sākumā pateiktu, ka es palikšu Zaubē, es viņam nekad neticētu."

Šādus vai ļoti līdzīgus vārdus teica Vita Krūmiņa, Anita Legzdiņa, Iveta Spunde un man liekas, ka pievienosies arī Zīgita Balode.

Varbūt skaidrības labad sāksu ar vēsturi.

1982. gadā Ērika Kažoka noslēdza ar p.s. "Zaube" līgumu par to, ka uz šejieni brauks strādāt SLV "Dīva".

Un tā šī vienība Zaubē pieplnās jau 8 gadus. Ar savām ballēm ("Pankūku", "Ziedu", "Ābolu", "Kartupeļu" utt.), 8. martu (8. augustā), Jauno gadu (31. jūlijā) meitenes iekaroja vietējo acis simpātijas. Pats par sevi saprotams, arī puisi. Un visa rezultātā:

1983. gadā no "Dīvas" "aizprecējās" Zīgita Balode, tagad jaunsaimniece, 4 bērnu māmiņa.

1986. g., spītējot citam, ar Viesturu dejot aizgāja Iveta. Tagad viņa mājās audzina Līvu un Dāvi.

Šajā pašā gadā Anita vēl tuvāk sapazinās ar savu vīru Aigaru. Arī viņa, tāpat kā Iveta, audzina divus bērnus.

Nesen savu vīru Zaubē satika arī bijusī "Dīviete", skolotāja no Siguldas — Ņina.

1987. gadā pēc Universitātes beigšanas darbu Zaubes skolā sāka jauna direktore Vita Krūmiņa. No pavisam drošiem avotiem zinām, ka pēc LU beigšanas skolā sāks strādāt Līga Baško.

Vārniņas uz vienības vimpeliņa ir pašas mei-

tenes, tā viņas mīļi sauca. Āboliņa lapiņa ir visu lauksaimnieku simbols un tāpēc arī vimpeliņi vārniņas stāv uz āboliņa lapiņas. Šis ir jubilejas vimpeliņis, kā to var noprast pēc uzraksta: "Dīvai 5 gadi."

"Dīvas" nosaukums ir cēlies no vārdu Līva un Dīvaja krustojuma, bet skan skaisti.

Kas attiecas uz dzīves un darba apstākļiem. Tie pirmajos gados nebija no priecīgajiem. Dušas bija divas reizes nedēļā, bet tas netraucēja meitenēm peldēties Zaubes ezerā. Vietējiem bija par ko brīnīties, vēl (joti), nevisai piemērotos laika apstākļos, ezerā plūncājās bars daiļā dzimuma pārstāvju.

Tas arī īsumā būtu viss par Fizmatu fakultātes studentu lauksaimnieku vienību "Dīva". Ceram, ka "Dīva" atgūs savu slavu Zaubē, kas pēdējos gados ir nedaudz pabalējusi, un vasarā jutīs studentu garu.

GUNITA VOLKA

Sportiskas pārdomas pirms studentu brīvdienām

Jānis Melbārdis, Fiziskās audzināšanas katedras vadītājs:

"Vislielākais prieks man ir par atjaunoto "Universitātes Sporta" klubu. Fiziskās audzināšanas katedrā un klubs kopā jau ir reāls spēks. Patīkami, ka "US" atjaunots ne tikai juridiski, atsākas arī senās tradīcijas. Sacensība starp fakultātēm bija visos laikos, bet Kristapa Morberga dāvētie sudraba kausi līdz studentiem ne vienmēr nokļuva, tie glabājās Sporta klubā. Ar "US" atkalparādīšanās šī tradīcija turpinās.

Centīsimies panākt, lai sports būtu augstskolu prioritāte, lai te būtu "lielais" sports, un attiecīgi piedalīšanās Baltijas jūras valstu sacensībās, republikas meistarsacīkstēs, kausa izcīņās u.c.

Vai tas, ko darām, vajadzīgs studentiem?

Jā. Studenti nav kļuvuši neaktīvāki. Vienkārši

ir mazinājusies sabiedrisko organizāciju loma sacensību organizēšanā ar visām no tā izrietošajām sekām. Pasākumi nenotiek ar agrāko vērienu. Ja kādreiz Veselības dienu organizēja Universitātes administrācija, komjaunatne, DOSAAF, arodbiedrība un Sporta klubs, piešķīra tik lielus līdzekļus, ka varējām pat vilcienu apmaksāt, tagad viens "US" to nespēj. Un students arī rēķina, kas izdevīgāk: braukt uz Ķegumu un tad vēl 6 km kājām iet vai sauļoties pludmalē."

Pareizi vien ir.

Gints Gailītis, "IMPRO" prezidents:

Ar neilgo Netradicionālo sporta veidu kluba "IMPRO" darbību kopumā esmu apmierināts. Domāju, ka apmierināti bija arī tie LU studenti, kuri iesaistījās mūsu rīkotajās sacensībās un pasākumos. Nekādus masveidības rekordus nekonstatējām, bet tas arī nebūt nav mūsu mērķis. Runājot par meistarību, arī netradicionālos sporta veidos tā ir iespējama. Visvairāk gribētos pieminēt šautriņu metējus. Komandu cīņā "IMPRO" kļuva par Rīgas čempioniem. Latvijas

kausa izcīņā izcīnījām 6. vietu. Individuāli E. Vītols Maskavā veiksmīgi cīnījās pat PSRS čempionātā, izcīnot medaļu.

Švambolā neatsveramu finansiālu atbalstu mums sniedza Tūristu klubs. Regulāri turnīri paredzēti arī nākamgad. Tāpat centīsimies attīstīt spīdbolu ar kuru iepazīnāties, kad Latvijā notika Štīrijas (Austrijas) jaunatnes dienu pasākumi.

Domājot par turpmāko vēlētos lielāku uzmanību veltīt veselības ABC. Pēdējā laikā parādījušies daudz ārzemju nosaukumi: amerikāņu aerobika, šeipings utt. Būtībā tā ir savas formas veidošana ar vingrošanas palīdzību. Mēs mēģināsim veidot grupu, kura nodarbotos ar visiem populārākajiem vingrošanas veidiem, varētu apmeklēt baseinu un noklausīties teorētiskas lekcijas par uzturu, norūdišanos. Diemžēl šai, manuprāt, pašai perspektīvākajai, veselības uzlabošanas programmai trūkst līdzekļu. Atklāti sakot, arī citas lieliskas idejas ierobežo finansu problēmas. Rentabli mums var pastāvēt tikai DART, skeitbords un pludmales volejbols.

ANITA SMOLENSKA

TU PAR MANI, ES PAR TEVI!!!

JOLANTA

Jolantai nevajadzētu kvernēt te šajā ūķī (redakcijā), bet ņemt otru rokā un mierīgā nakts atmosfērā mājās taisīt mākslu. Tad arī draugi biežāk varētu viņu apciemot, par dzīvi patērēt un ieēst pa kompotam (Ingerūns saka, ka esot labi).

Jūs vēlaties ar viņu iepazīties tuvāk. Hm... Nu ko... Es ieteiktu tā: ņemiet grāmatu, uz kuras rakstīts "Разговорник по английскому языку" (tā vislabākie panākumi garantēti) un mēģināt uzaicināt viņu uz tasi kafijas. Ir bijuši gadījumi. Un nemaz nav jāmuld tukšas frāzes. Var arī vienkārši — par mīlestību (uz mākslu, literatūru u. tt.). O, Jolanta...

MĀRTIŅŠ

MĀRTIŅŠ

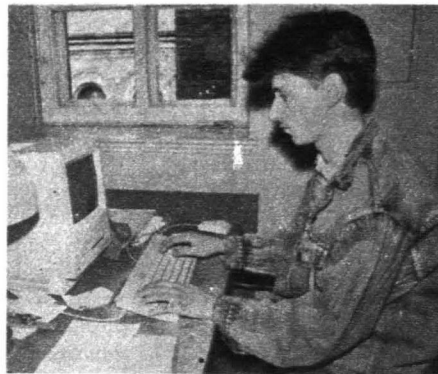
— Tava mīļākā nodarbošanās?

(Vēlamā atbilde, protams — salikt "Universitātes Avīzi")

— Es atbildu. Mana mīļākā nodarbošanās ir salikt "UA", tā arī ir. Vēl pieraksti — kaut ko programmēt un tādā garā. (Papildjautājums. Kādā valodā tu programmē? — Papildatbilde: PASKĀLĀ).

— Kopš kura laika tu esi Mazais Mārtiņš, kā tev tas patīk?

—Kopš tā laika, kad te uzradās otrs Mārtiņš. Ja

mani sauktu tikai par Mārtiņu, tad mūs atkal jauktu. Man nekādu iebīlžu pret to nav, nē, nē, ja tik ar Mazo netiek domāta vēl kāda blakus nozīme. Nē, nē.

— Vai tas, ka tava vārda nav "Tetris" "Scores" rindās nozīmē, ka tu no redakcijas tik drīz aiziet netaisies?

— Nē, nē. Mans vārdiņš reiz bija pašā augšgalā. Ja viņa tur pašreiz nav, tas nozīmē, ka ir daudz citu lietu, ko darīt. Nāks vasara. Un tad kāds kaut ko...

INESE

INGERŪNS

Hei! Un tagad par pašu galveno pēc pašas galvenās, t.i., par INGERŪNU. Vai Tu maz zini kas viņš ir? Varu pačukstēt, ka viņš ir: visā pasaulē plaši pazīstamā Anglijas bezdarbnieku žurnāla DUNDURMIDZENIS galvenais redaktors un idejiskais sponsors, viņš ir tapis tautai pazīstams arī—dzan kā Jānis Krepelis (kurš reizi pa reizei parādās LJ slejās), viņš ir UA korespondents, un pats galvenais — viņš ir RIP students un kristietis, kā arī tūlītējs harpūnas (šķēpa) metējs un nedzērājs.

INGERŪNA mērķprogramma ir apm. 4 gadu laikā kļūt par prezidentu vai vismaz par prezidenta "labo roku". Sava mērķa sasniegšanai viņš jau

vairākus gadus aktīvi darbojās dažādās sabiedriskās organizācijās (kā piem. ZB klubs), sacer dzejoļus (arī par mani, protams,) raksta gargabalus, intervē A.Volmāru, vēl viņm ir neliela vājība — "uzcept" mazus nedaudz divdomīgus komiksiņus.

Viņš (istenībā Māris Vitols) ir viņš.

Jā, nu ko vēl tādu varētu pateikt. Hm... Isti pat nezinu. (paķūts, cik tur vēl palicis līdz beigām). Pajautāsim lasītājiem, varbūt viņi vēl ko grib piebilst? Es jau dzirdu atbildi: "Man nav ko teikt!" Jauki! Man arī vairāk nav ko teikt, bet es tomēr vēl ko teikšu: "Māris (istenībā INGERŪNS) ir lāga puika, un nesmēķē arī."

INGERŪNU intervējis Mazais Mārtiņš

VALDIS PŪKIS

Tēja ar prusaku.

M.Lapiņš.

Tējā iebiris prusaks.

Rīga, 1991..

Sērijā "Pirmā grāmata". Kā jau jaunam pieklājas, pirmās grāmatas pirmais dzejolis visnotaļ manifestīgs, lai arī ne sevišķi pretenciozs: skrej mežonīgi odu bari nāk vakars skalus plēst tāds brīniņš - neparasti parasts bet kur šeit esam mēs

Kas tie "mēs"? Hm, prusaki. Kur? Tējā. Iebiruši. Tas nu tā, bet sekojošie dzejoļi, kas sapakoti četrās daļās arī korekti iezīmē tās četras sienas, kuras iemieso namu, kuru uzcēla Lapiņš un kurā prusaki mīt. Viņš tajā sēž un labi zina, ka jāpriecejas, jo viņam "šodien esot prieks". Proti, tūlīt atradīsies kāds kritiķis un apskaidros, kas pie kādas sienas ir piekārti vai pakārti, ko pa logu var redzēt un kas kurā vietā ir šķībs. Bet: šodien tas

pats kritiķis nevar būt pārliecināts pat par to, cik rīt maksās tēja ar cukuru. Kur nu vēl novērtēt tēju ar prusaku! Tā jau tomēr lielo brāļu — kritiķu — problēma, bet mazie brāļi (dažādi kniņši, runči u.tml.) šajā namā jūtas labi un to mīl.

Prusaki reizēm lasa žurnālus. Žurnāli reizumis publicē kritikas. Gadās, ka paķidā jaunos. Tomēr prusaki īsti nesaprot, kāpēc viņu mājas saimnieks reiz tur tika apsūdzēts nepamatojot anakreontikā. Vispirms jau prieka dzeju vai prieku pamatot mēdz tikai ļoti dīvaini ļauži. Un vispār jau ar to prusaka dižo liksmību tā ir kā ir:

es jūtos bez tevis tik drūmi
kā tējā iebiris prusaks
krūzīte rādās blēķa
un pati tēja

galīgi salta un rūgta

Kāda tur liksmība, ja vairumā gadījumu pants sākas tad (ko tur liegties), kad vairs nav, kur iebirt, — tilpumvienības ir tukšas. Kad tajās var tikai ielikt kādu SOS un informēt, ka

atkal būsīm piekrāpti —
divas džinkstošas lapsenes
koši zaļā pudelē.

Vai arī pačukstēt: "šī skaistā pasaule. ar laika degli", kurā "apdzērušies eņģeļi strinkšķina / mūsu visdaiļākās dziesmas". Šī telpa, kā aizejot, raugās spogulī, un notiek divainas lietas:

pulksteņiem nodauzot pusnakti
kariete pārvērtās ķirbī
kučieris kļuva par žurku
viss sudrabs par pelniem

bet pati princese
iekrita manās skavās
un kļuva — uz kādu brīdi —
par pelnrušķīti

Nu ja, "kauč kā jau tām naksniņām jāsakas". Tā izskatās, ka cita "drošāka politiska patvēruma", kaut vai tikai uz īsu brīdi. Šajā grāmatā nav. Vai tā ir Māra Lapiņa vaina?

Jautājums, kas nenoveco!

JŪS JAUTĀJAT...

(nobeigums)

— *Kā atšķiras viņa un viņas izjūtas un seksuālā uzvedība pirmajā dzimumaktā?*

Nav divu vienādu cilvēku, tāpat arī nevainības zaudēšana katram ir citādāka. Liela nozīme tam, kāda bijusi cilvēka audzināšana (arī dzimumaudzināšana), kāda pieredze, dzīves uztvere, veselības stāvoklis utt. Svarīgi kāpēc, kā, ar ko un kādos apstākļos pirmais dzimumakts notiek. Jāņem vērā arī to, vai jaunam vīrietim nevainību laupa pieredzējusi sieviete, jaunu pavedina seksā labi izglītots vīrietis, vai arī intīmajās attiecībās stājas zēns un meitene, kuri viens otram būs pirmie. Tomēr izjūtas un uzvedība visvairāk atkarīga no tā, cik stipra garīgā tuvība vieno abus partnerus. Ja pirmais dzimumakts notiek tikai ziņkārības, sevis apliecināšanas vai muļķības dēļ (piemēram, dzērumā vai tādēļ, lai pēc iespējas ātrāk tiktu vaļā no nevainības), tad var rasties kropļīgs priekšstats par dzimumdzīvi. Ja pirmajā tuvošanās mēģinājumā neveiklības ir bijis vairāk kā baidas, riebuma vairāk kā reibuma (reibuma bez alkohola), tad var rasties pat psihogēnā impotence, frigiditāte un daudz citu nelabumu. Zēnu pirms pirmā dzimumakta var mākt tikpat lielas šaubas un bailes kā meiteni, neizpaliek arī uztraukums par to, cik "profesionāli" viss izdosies. Un tomēr meitenēm pirmais dzimumakts sagādā lielākas problēmas, jo viņām jāpārvar ne vien psiholoģiska, bet arī fizioloģiska barjera. Arī ceļš uz augstāko miesisko baudījumu jaunajām sievietēm ir garāks un "asiņaināks" nekā jaunajiem vīriešiem. Bet nevainību var zaudēt arī garīgi, dažāda jaunava ir sapratusi un izjutusi vairāk nekā kāda it kā daudz piedzīvojusi sieviete. Kaislību ceļi ir neizdibināmi...

— *Vai grūtniecība var iestāties, ja nav bijis īsts dzimumakts?*

Jā, tas var notikt, tāpat kā var notikt arī tā — īsts dzimumakts ir, bet grūtniecības nav. Viss atkarīgs no abu partneru izglītības seksā. Būtu jāzina, ka arī dzīvais petings var beigties dažādi. Ne vienmēr var pasargāt nevainību, ja veicīgajiem spermatozoidiem ļauj vaļu, nevis ierobežo viņu darbošanās.

— *Vai taisnība, ka vīrieša sēklai noplūstot atkārtoti, tajā vairs nav apaugļoties spējīgu spermatozoīdu? Cik ilgā laikā tie nogatavojas? Kā to izmantot, lai izsargātos no grūtniecības?*

Jā, spermatozoīdu nobriešanai nepieciešamas 36-72 stundas. Bet starp pirmo un nākošajiem dzimumaktiem vīrietim jāapņemas tualetes telpa (t.i. jānomazgājas). Un vienmēr jāņem vērā, ka dzīvī visādi var gadīties.

— *Kāpēc daudzi tik nelabprāt lieto prezervatīvus?*

Uzskata, ka mazinās bauda, neprotot prezervatīva lietošanu iesaistīt milas rotaļas, slinkums nopirkt vai slinkums celties no gultas un iet tam

pakaļ. Iespējams, ka partneri atraduši labāku kontraceptīvo līdzekli. Katrs pāris var lietot to, kas viņiem tik, tikai arī rezultātam vajadzētu būt tīkamam.

— *Vai nepabeigtais dzimumakts ir kaitīgs vīrieša veselībai?*

Šo līdzekli nevar ieteikt kā labāko, jo tas prasa kontrolēt savu rīcību tieši tad, kad ir milzīga vēlšanās zaudēt prātu. Kaislīgiem, strauja temperamenta vīriešiem nepabeigtais dzimumakts prasa lielu nervu spriedzi, arī sieviete visbiežāk šādā gadījumā nepagūst sasniegt orgasmu.

— *Vai iespējams uzberst "jēlumus" vaginā dzimumakta laikā?*

Tas iespējams, ja vīrietis neprot priekšspēles laikā sagatavot sievieti tuvībai. Sakārdinātai veselai sievietei dzimumorgāni samitrinās, tāpēc nekādus "jēlumus" uzberst nevar.

— *Skalošana tūlīt pēc dzimumakta. Vai tā ir efektīva?*

Tā ir efektīva, ja tiek rūpīgi un pareizi izdarīta. Tomēr jāatzīst, ka tūlīt pēc dzimumakta, kad abi mīlētāji vēlas maigi apskauties un aizmigt, vai rosīgi ēst saldumus utt., sievietei ir ļoti nepatīkami izpildīt skalošanas procedūru.

— *Vai ir hormonāli preparāti, kas rada spontāno abortu? Vai tie ir nekaitīgāki nekā ķirurģiska iejaukšanās?*

Jā, šādi preparāti pastāv, bet tos var lietot ne vēlāk kā 30 dienas pēc apaugļošanās brīža. Par kaitīguma pakāpi grūti spriest, jo ar hormoniem "nekad neko nevar zināt". Pie mums tie nav legalizēti.

— *Vai spirāles var ievietot arī nedzemdējušai sievietei?*

Jā, var.

Bet, ja nu jūs gribat sīkāk ko uzzināt par patām, putām un vēl daudz ko citu, tad — meklējiet rakstos! Un neizvairieties no konsultēša-

nās ar ārstu!

— *Kāda ir fizioloģiskā izsargāšanās metode? Kad tā nav derīga?*

Fizioloģiskā metode ir piemērota meitenēm ar stabilu menstruālo ciklu. Tās pamatā ir olšūnas cikliskā nogatavošanās. Jebkurā grāmatā jūs atradīsiet tabulas, pēc kurām varat izrēķināt savu izsargāšanās ciklu. Ja, piemēram, jūsu menstruālais cikls ir 28 dienas garš, tad no 1. līdz 3. dienai varat dzīvot dzimumdzīvi bez izsargāšanās (jāpiebilst — menstruāciju laikā tomēr uzmanīties der — bet — no infekcijām), no 4. līdz 9. dienai — lietojiet dažādas pastas un uznavas. Visreālāk apaugļošanās iespējama no 10. līdz 17. dienai, tāpēc lietojiet drošāko līdzekli — prezervatīvu; no 18. līdz 21. dienai — atkal pastas un uznavas, bet no 22. līdz 28. dienai — mīlestība bez izsargāšanās!

— *Ko jūt sieviete, ja dzimumakts nav izdevies?*

Tāpat kā vīrietis viņa jūt neapmierinātību. Ja tas notiek atkārtoti un tie ir viņas pirmie dzimumakti, tad sieviete var kļūt dzimumvēsa... ..kamēr kāds viņu atmodinās pilnvērtīgai seksuālai dzīvei. Bet, ja abu partneru starpā valda arī garīga tuvība, tad par pirmajiem dzimumaktiem, kuri nav izdevušies, nevajadzētu uztraukties — tas ir tieši tāpat kā ar dejošanu — pāriet zināms laiks kamēr pāris sadejojas...

KRISTĪNA

TU PAR MANI, ES PAR TEVI!!!

ILZE

Vai tu viņu pazīsti?

Nerukšķ, bet ir sivēntiņš.

It kā divi, bet tomēr viens.

Nu, protams, tā ir Cūciņas gadā dzimusi Dvīnīte. Tā kā šīs personas ikdienas gaitas netika izsekotas, netika uzdoti kecerīgi jautājumi par pagātnes iecerēm un nākotnes izredzēm (un tas viss netapa darīts ar nolūku), tad paliek viena no daudzajām iespējām, proti, veikt arējos pētījumus,

pamatojoties tikai uz to priekšstatu, kāds radies šē rakstošajam subjektam, varbūt ilgajā pazišanas laikā, tomēr ne pietiekošajā, lai pār cilvēku varētu izdarīt galīgus secinājumus.

Tātad — šis domuraksts uzverams kā zīmuļa līnijām vilkta skice, ko vēlākā laikā vēl iespējams pielabot un izvēlēties attiecīgās krāsas. Skicēšanas vieta praktiski viena — "UA".

Pirmdiena

Un viņa sēž pie galda. Domīgi sapņaini elēģisks skats vērstis vienā punktā. Kā tumšas anemones ziedkauss, rokā atbalstīta, tiek šūpināta galva. Nekur nav jāsteidzas, tāds pagurums, neko negribas darīt...

Otrdiena

Kā mazs velnēns, nemiera gariņš viņa skraida šurpu turpu pa telpu. Dzēlīga zobgalība izskan te vienā, te otrā stūrī.

Trešdiena

"Vai es varētu runāt ar..."

Klausītājs vada otrā galā sadzird šo stiepto "vai" un uzreiz saprot noskaņas nopietnību un nekavējoties iespēju robežās mēģina apmierināt zvanītājas kūsājošo ziņkāri.

Neparasts klusums, švīkst rakstāmais pa papīru.

Darbadiena.

Ceturtdiena

Hi — hi! taipus durvīm, ho — ho! šaipus durvīm. Gaiši skaņu zvārguliši mijas ar nervoziem smiekliem. Strauji paaugstinās balss skaņas amplitūda, strostējot to rezgali, kas, izmantojot otru telefonu, traucējis sarunu. Smiekliņi turpinās, stūķējot mazajā somiņā smalkmaiziņu maisu. "Nu ko jūs tā skatāties uz mani?! Es šodien esmu nervoza."

Piektdiena

Ai, ai, viņa kavē jau 5 minūtes! Jāskrien, jāsteidzas, bet, ak, te vēl kāda ķibe... Bet viņa sev kā mazam bērnam pacietīgi, uzmundriņoši smaidot, iedvesmo: "Mierīgi, mierīgi, mierīgi..." un kā spēre izšaujas pa durvīm. Vēl nāk sestdiena un svētdiena ar personīgām, bet raibu raibām gaitām...

Pašreizējais, bet ne galīgi galīgais secinājums: varavīksnes lentā 7 krāsas — visas atšķirīgas.

Nedēļā 7 dienas un katrā no tām Ilze izšķīl citādāku dzirkstelīti.

Kā jau Dvīnīte...

LINDA

Konkurss «Es esmu»

Laikrakstu "Tēvzemes Avīze" un "Latvijas Invalīds" redakcijas izsludina publicistikas un aprakstu konkursu «Es esmu». Konkursa mērķis ir piesaistīt Latvijā un ārzemēs dzīvojošo latviešu sabiedrības uzmanību invalīdu sociālajām, kultūras un izglītības problēmām. Konkursu ir atklāts. Tajā var piedalīties profesionāli žurnālisti un ārstata autori ar publicētiem, kā arī nepublicētiem darbiem. Autori var iesniegt arī televīzijā un radio izskanējušu raidījumu scenārijus un tekstus. Konkursa uzvarētājam paredzētas šādas prēmijas: 1. prēmija — 1000 rubļu, 2. — 600 rubļu, divas trešās prēmijas — katra 350 rubļu. Darbi (apjomā līdz 12 standarta mašīnraksta lappusēm divos eksemplāros) līdz 1991. gada 30.septembrim jāiesūta laikraksta "Tēvzemes Avīze" redakcijai (pasta adrese Rīga 98, abon. kastīte 257, konkursam «Es esmu».)

The Rector of Palacky University Olomouc and the students Union announce an International Photographic competition LUX ET UMBRA

Theme:

free

Categories:
A. artist photography
B. journalistic photography
Format:

min 30x40 cm
Number:
max. 6 photos or a series of 6 photos
Dead line:

1.10.1991
Address:
Fotosekce,
Student Centrum,
Krizkovshenko 14,
Olmouc,
771 00,
CZECHOSLOVAKIA

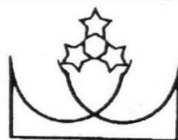
UA **R** SN

Olaines 1.vidusskola

1991./92.mācību gadā aicina darbā

- angļu valodas
- vācu valodas
- jaunāko klašu
- mūzikas skolotājus
- psihologu

Var nodrošināt ar apdzīvojamo platību. Svešvalodu skolotājiem un psihologam darba slodze un alga pēc vienošanās. Pieteikties pa tālruni 962860,962869.

Jaunkundzes - jaukas un šarmantas — tiek aicinātas piedalīties konkursā**MIS LATVIJA '91**

Vienīgie priekšnoteikumi — vecums 18 – 23 gadi, augums virs 168 cm un latviešu valodas prasme. Jūs tiekat laipni gaidītas katru piektdienu, sestdienu, svētdienu (līdz 9. jūnijam) no plkst. 15 līdz 19 Rīgas pili (Pils laukumā 3), Valtera zālē, kur «Mis Latvija-91» rīcības komitejas pārstāvji pieņems jūsu pieteikumus konkursam, kā arī sniegs konsultācijas. (Neaizmirstiet paņemt līdzi pasi!) Tālrunis uzzīņām 226405.

Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar Universitātes vadības rakstu autoru uzskatiem.

Nākošajā māc. gadā mēs tāpat pieņemsim sludinājumus publicēšanai šajā avīzē. Bet tagad vēl joprojām pastāv iespēja **LEŅI** iegādāties visus 90/91 m.g. UA izdevumus, kā arī labāko Anglijas bezdarbnieku žurnālu DUNDURMIDZENIS. Mūsu adrese ir tā pati, telefons arī tas pats. Tas laikam šogad arī viss. (Nepiemini ar ļaunu.)

iespiesta firmā "RONDO" Lejupes ielā 5. "OSH SE", noformēja Mārtiņš & Mārtiņš. 98 Rīgā, Raiņa bulvārī 19, 121. telpā, tālrunis 222944. Pateicamies Ilze Brinkmane.